Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…инай 1921 оной …рин 21-hээ гарана | № 253 (13967) | 1972 оной октябриин 26, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Арадай ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Экономическа эрдэм, ажахыгаа эрхилэлгын ба захиргаанай мүнөө үеын арга методүүдые оролдосотой нэтэрүүгээр шудалагты. Үйлэдбэридөө ажалай научна эмхидхэл, түрүү дүй дүршэл, эрдэм техникын шэб шэнэ туйлалтануудые эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлэгты!

(Агууехэ Октябриин социалис революциин 55 жэлэй ойдо зорюулhан КПСС-эй ЦК-гай Уряануудhаа).

…ҮРЫСӨӨНЭЙ …ЭНЭ ШАТА

…доо хэдыхэн хоногой үнгэрхэдэ Октябриин Агуу… …олюциин 55 жэлэй ойе тэмдэглэхэеэ байнабди. …нальна совет арадуудай агууехэ хани барисаа… …бүлэ шэнги эбтэй зетэйгээр ажаhуужа эхилhэн… …шо 50 жэлэй ой гүйсэхэ үдэр мүн лэ дүтэлөө. …дэрнүүдэй дүтэлхэ бүри совет арадууд бүри ехэ …үүсхэл гаргажа, социалис мүрысөө бүри үргэн …гээр дэлгэрүүлжэ байна.

… республикын ажалшад бүхы совет арадтаяа …гэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсоод, ажа…үүдые Эхэ орондоо барихые оролдожо байнхай. …агүй мүрысөөн шэнэ эршэ хүсэтэйгөөр дэлгэр…дэхы шэнэ шатадаа оробо. Табан жэлэй хоёрдохи … даабарие болзорhоонь урид дүүргэхэ, нийтын …рийн ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукци бүтээн гар…лдаха түсэбөө заатагүй дүүргэхэ гэжэ респуб… промышленна предприятинуудай коллективүүд …нэ.

…-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын …республика дотороо социалис мүрысөө үүсхэhэн …-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын … коллектив хэлэhэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллажа … Энэ коллектив продукци үйлэдбэрилхэ, худал… 1972 оной юhэ hарын түсэбые холо үлүүлэн дүүр… …нико-экономическа талаараа hайн үрэ дүн туй… …hэ hарын үрэ дүнгөөр заводой коллектив мүрысэ… …аа авиазаводой коллективые ахин гараа.

…бликымнай промышленна олон коллективүүд ойн …дэ абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар … байна. Хүндэлэлэй тэмдэгэй орденто Улаан… «Электромашина» заводой коллектив продукци … гаргаха, худалдаха юhэ hарынгаа түсэбhөө гадуур … түхэригэй промышленна болон арад зоной … продукци худалдаба. Заводой бүхы шахуу …ришэд өөhэдын социалис уялга абанхай, тэрэнээ … дээрэнь дүүргэнэ. Социалис мүрысөө ашаг үрэ… … дэлгэрүүлhэнэй, тэрээндэ хүдэлмэришэдые олоор …улhанай ашаар хамтын hайн үрэ дүн туйлагдаа. … даабари дүүргэдэггүй хүдэлмэришэн мүнөө … угы.

…гдэжэ ябаhан нэгэшье хүдэлмэришэн байха ёho… …hэн уряатайгаар ойн хүндэлэлэй социалис мүры… Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын за… …дэлгэрэнхэй. Табан жэлэй түсэбые болзорhоонь … 4—4,5 жэлэй туршада дүүргэхэ гэhэн С. И. Ма… В. П. Цельгоферэй бригадануудай үүсхэл хүдэл… … дунда халуунаар дэмжэгдээ. Халаанай даа… …тагүй дүүргэхэ, гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллаха гэ… …тай социалис мүрысөөн hайн дүн харуулна. За… …ллектив энэ жэлэй түсэбые, абаhан социалис …удаа урагшатай hайнаар дүүргэжэ байна.

… хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй үедэ шэнэ шэнэ … гаргагдажа, холо ойгуур халуунаар дэмжэгдэhээр. …шленна түрүү коллективүүд СССР-эй байгуулаг… 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха, эбтэй …эдэлгын, хани халуун эблэрэлгын нэгэ үндэhэ …, ямаршье арадтай аша туhатай байhые дахинаа … харуулха зорилгоор аха дүү 15 союзна респуб…лэнэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсадаг болоо. «…оприбор» заводой коллектив сентябрь hарын … тиимэ хүндэлэлэй вахта соносхоhон юм. Эгээл …эр Казахай, Узбегэй, Грузиин ССР-нүүдэй хүндэ… зорюулагдаhан 7—7 хоногой вахта үнгэргэгдөө. …рысөөнэй гурим зохёогдожо, тэрээндэ мастерска…ууд, бригадануудай коллективүүд хабаадалсана. … хоног бүхэндэ заводой цехүүдтэ союзна ямар нэ… …бликын туг үргэгдэдэг болоо. Вахтын үедэ шал… түрүү hуури эзэлhэн участок, бригадын коллек… союзна республикын туг барюулагдана. Оло дахин hуури эзэлhэн коллективэй нэрэ заводой ажалай …солын дэбтэртэ бэшэгдэхэ, мүнгэн шан барюулаг…

…дой дирекци, партийна, профсоюзай, комсомолой …цинууд хүдэлмэришэдтэй хамта мүрысөөнэй гу…зохёогоод, үрэ дүнгыень саг соонь согсолдог болоо. … коллектив СССР-эй 50 жэлэй ойн гүйсэхэ үдэр … түсэбhөө гадуур 50 мянган түхэригэй продукци … гэhэн уялгаяа болзорhоонь холо уридшалан … байна. Мүнөө шэнэ уялга абанхай.

… республикануудай хүндэлэлэй ажалай вахтада …, даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ байhан коллекти… …нада олон. Тимлюйн цементын, Тимлюйн асбоце… … зүйлнүүдэй заводуудай, ноoho сэбэрлэн угаадаг …Үдын, Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэ… … сэмбын фабрикануудай коллективүүд абаhан … уялгануудаа дүүргэхэ гэжэ ехэ оролдолго гар…

…лмэришэн ангиин урдаа табиhан зорилгоёо амжал…аар бэелүүлжэ байhые үнгэрhэн юhэ hарын үрэ … харуулба. Республикамнай промышленна продук…лдаха түсэбөө 102 процент дүүргээ, даабариhаа … 15 миллион түхэригэй продукци худалдаа. Нёдон… энэ үеынхитэй сасуулхада промышленна үйлэд… 12 процентээр ургаhан, ажалай бүтээсэ 9 процен…дээшэлhэн байна.

… дээрээ hайн үрэ дүнгүүдэй туйлагдаhан байба… …аа амархаар бэшэ. Үшөө олон предприяти гүрэ…сэб, абаhан социалис уялгануудаа дүүргэнэгүй. Рес…блика…ймнай үшөөл олон предприяти продукци худал… …hэ hарынгаа түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Тэдэнэй … 5,4 миллион түхэригэй продукци арадай ажахыда …гтөө.

…дэлhээ гараха, бии байгаа дутагдалнуудаа дары … талаар шухала хэмжээ абаха зорилго Зэдын …дай, Байгалай модоной баазын, Онохойн модо…комбинадай, Хориин, Онёогой леспромхозуудай, эдэ… болон нютагай промышленностиин министерствэ … предприятинуудай урда табигдана.

… жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые, абаhан социа…лис уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэхын, КПСС-эй …, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-…истрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй Ойн баярай … хүртэхын түлөө мүрысөөн шэнэ, hүүлшынгээ … оробо.

…мүрысөөндэ шэнэ амжалта туйлаха гээшэ коллек……эй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ
ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

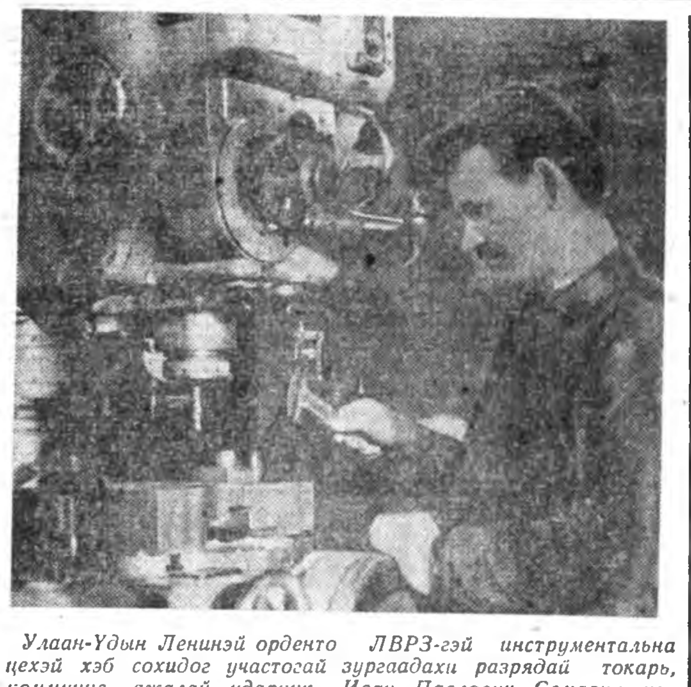

Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй инструментальна цехэй хэб сохидог участогай зургаадахи разрядай токарь, коммунис ажалай ударник Иван Павлович Сомарин халаанайнгаа нормые ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь И. П. Сомарин ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАП фото.

Баясамаар дүнгүүд

Үдын совхоз юhэн hарын туршада гүрэндэ 6.120 центнер hү тушааха түсэбтэй аад, 6.593 центнертэ хүргөө.

Һү тушааха даабари дүүргэлгэдэ Баруун-Хасууртайн hаалиин фермын коллектив илангаяа ехэ хубитаяа оруулаа. Энэ гүүртэ тоhоной заводто 2.430 центнер hайн шанартай hү тушаагаа. Фермын дүршэлтэй hаалишад Нина Шакурова, Мария Банзаргашеева, Дулмажаб Дондокова, Вера Хлюпина, Хамида Фахрутдинова, Цыренжап Бодиев гэгшэд илангаяа hайн дүнгүүдые туйлаа.

Тугал, буруудые түлжүүлэн тарагалуулха талаар Баруун-Хасууртайн отделениин малшан С. Банин, Баян-Голой тугалшан Г. Набиуллина гэгшэд яhала hайн дүнгүүдые туйлаа. С. Банинай харууhалдаг 70 бурyу үнгэрhэн сентябрь hарада тус бүрөө сүүдхын дунда зэргээр 872 граммаар шэгнүүрээ нэмээhэн байна.

Б. ЛАЙДАПОВ.
Хориин аймаг.

НАМАРАЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ШАБГА ДЭЭРЭ

1972 оной октябриин 23-най байдалаар республикын колхоз, совхозуудай тарялан дээрэхи намарай хүдэлмэри гол түлэб дүүрэнтэбэ. Энэ жэл бүхыдөө 552.780 гектарта **ороohото болон бобово ургамалнууд** таригдаhан байбал, тэрэнэй 83.565 гектарынь ган гасуурта, мүндэртэ дайралдажа, хуряажа абаха ургаса гараагүй байшоо. Тиигэжэ бүхыдөө хуряагдаха ёhотой 469.215 гектар тараан дууhан хадагдажа, хуряагдажа абтаа. Гектар бүриhөө дунда зэргээр 9,4 центнер тараан суглуулагдаа.

29.692 гектарай таряа хуряаhан Кабанскын аймагай ажахынууд гектар бүриhөө 15,4 центнер ороhо абаа. 8 мянга гаран гектарта тарилга хэдэг Прибайкалиин аймагай колхоз, совхозууд гектарай 14,3 центнер ургаса хуряагаа. Баргажанай аймагай ажахынууд гектарай 11,6, Түнхэнэй — 11,3, Мухар-Шэбэрэй аймагай колхоз, совхозууд — 11 центнер таряа хуряажа абанхай.

Эгээн бага ургаса абаhан аймагуудай тоодо Яруунын (5,9 центнер), Сэлэнгын (6,2 центнер), Зэдын (6,5 центнер), Хэжэнгын (7,3 центнер) аймагууд ороно.

Тэжээлэй корнеплодууд энэ жэлдэ 7.390 гектарта таригдаhан байгаа. Тэрэнэй 2.882 гектарынь хосорhон дээрэ тоологдоо. Тиигэжэ хуряагдажа абтаха ёhотой 4.506 гектарай 4.098 гектарынь гэхэ гү, али 91 процентнь малтагдажа абтаа. Энэ хүдэлмэри Бэшүүрэй, Захааминай, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Хяагтын, Түнхэнэй аймагуудта захадаа гаранхай. Зүгөөр нилээд ехэ тэжээлэй корнеплодууд Яруунын, Загарайн, Хориин, Улаан-Үдын, Зэдын аймагуудта хуряагдажа абтаагүй байhаар. Жэшээнь, Загарайн аймагта 125 гектарай корнеплодууд малтагдаадүй байна.

Республикын колхоз, совхозуудта таригдаhан 8.314 гектар **хартаабхын** 191 гектарынь хосорhон дээрэ тоологдожо, бэшэниинь бүхыдөө малтагдажа абтанхай. Гектар бүриhөө 55 центнер ургаса хуряагдаа. Хартаабхын эгээн баян ургаса Кабанскын аймагта абтаа. Эндэ таригдаhан 1.114 гектарай тус бүриhөө 96 центнер хартаабха малтагдаа. 800 гектарта тарилга хэhэн Мухар-Шэбэрэй аймагай ажахынууд гектарай 65 центнер хартаабха абанхай.

Хартаабхын тон бирагүй ургаса Зэдын (21 центнер), Яруунын (20 центнер), Сэлэнгын (22 центнер), Хэжэнгын (23 центнер), Хориин (24 центнер) аймагуудта хуряагдаа.

Эдэ бүгэдэ гүрэндэ хартаабха худалдаха түсэбэй дүүргэлтэдэ нүлөөлhэн байна. Һүүлэй мэдээгээр гүрэндэ 35 мянган тонно хартаабха худалдаха түсэб болон нэмэлтэ даабари 88 процент дүүргэгдөө. Гүрэндэ хартаабха худалдаха түсэбөө Кабанскын аймагай ажахынууд 148 процент дүүргээ гэхэ гү, али бүхыдөө 6.680 тонно тушааhан байна. 3.396 тонно хартаабха бэлэдхэлэй пунктда оруулhан Мухар-Шэбэрэй аймаг түсэбөө 106 процентдэ хүргөө. Бэшүүрэй аймагай ажахынууд 2.490 тонно хартаабха худалдажа, түсэбөө 156 процент дүүргэhэн байна. Бэшэ аймагууд хартаабха худалдаха түсэбөө дүүргээдүй. Мүн арад зонhоо 2.235 тонно хартаабха худалдагдажа абтаа гэхэ гү, али даабари 75 процент дүүргэгдөө. Кабанскын, Зэдын аймагуудта айлнуудhаа хартаабха худалдажа абаха даабари үлүүлэгдөө.

Овощ бүхыдөө 1.830 гектарта таригдаhан байбал, тэрэнэй 336 гектарайнь ургаса хосоржо, үлөөшэнь бүхыдөө тооной суглуулагдажа абтаа. Дунда зэргээр гектар бүриhөө 94 центнер ургаса хуряагданхай. Огородой эдеэнэй hайн ургаса Сэлэнгын аймагта гараа гэхэ гү, али эндэ гектар бүриhөө 229 центнер овощ суглуулагдаа. Хяагтын аймагта гектарай 152 центнер, Хурамхаанда — 112 центнер, Улаан-Үдын аймагта 111 центнер, Кабанскын аймагта — 108, Захааминада — 103 центнер овощ абтаа. Тиин Зэдын, Хэжэнгын, Прибайкалиин, Түнхэнэй, Баргажанай аймагуудта огородой эдеэнэй ургаса муу байба.

Гүрэндэ овощ худалдаха түсэб бүхы дээрээ 65 процент дүүргэгдэнхэй. Сэлэнгын, Бэшүүрэй аймагуудhаа бэшэ нэгэшье аймаг гүрэндэ овощ худалдаха түсэбөө дүүргээгүй.

Намарай паар бүхыдөө 143 мянга гаран гектарта хахалагдажа, түсэб 71 процент дүүргэгдөө. Энэ талаар Захааминай, Түнхэнэй аймагуудай ажахынууд эрхимлэжэ, намарай паар хахалха түсэбөө дүүргэжэ шадаа. Мүн Кабанскын, Прибайкалиин, Бэшүүрэй аймагуудай колхоз, совхозууд энэ түсэбөө 83—99 процентдэ хүргэнхэй.

Намарай паар хахалха түсэбөө Яруунын, Хэжэнгын, Загарайн, Сэлэнгын, Баргажанай аймагуудай ажахынууд хахадлаашьегүй hалаа.

Хүдөө ажахын шэнжэлэл

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР

СССР-эй 50 жэлэй алдарта ойе ажалай бэлэгээр угтаха гэжэ шиидэhэн Санагын совхозой hаалиин фермын малшад абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай.

Һаалишад, мал адуулагшад абаhан энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө жэлэй эхинhээ хойшо оролдоhон байна. Тиигэжэ тэдэнэр hү hааха жэлэйнгээ түсэб 9 hарада дүүргээд, октябрь hараhаа 1973 оной түсэбөөр хүдэлжэ ороо бшуу.

Һаалишад, малшадай дундаhаа нютагай Соведэй депутадууд, коммунист Софья Будаева, Цындыма Гомбоева гэгшэд оло дахин шалгарна. Эдэнэр hү hааха жэлэй түсэб үни дүүргэнхэй. Эдэ түрүүшүүл совхозой болон аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэй.

Совхозой хүдэлмэришэд жэлэй дүүрэтэр хэдэн зуун центнер hү гүрэндөө түсэбhөө үлүү тушааха зорилготой.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Захааминай аймагай Санагын совхозой түрүү hаалишан Ц. Гомбоева.

Авторай фото.

Италиин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Москва ерэбэ

Италиин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Джулио Андреотти Советскэ правительствын уряалаар октябриин 24-дэ албанай хэрэгээр Москвада айлшалжа ерэбэ.

Италиин ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэhэн Внуковска аэродром дээрэ Д. Андреоттиие, тэрээнтэй хамта ерэлсэhэн хүнүүдые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшонор К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, СССР-эй министрнүүд А. А. Громыко, Б. П. Бугаев, С. А. Оруджев, Н. С. Патоличев, А. М. Тарасов болон бусад тушаалтад угтаа.

Италиһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Федерико Сенси угтагшадай дунда бии байба.

Ниидэлгын талмай дээрэ Московско гарнизоной сэрэгүүдэй хүндэлэлэй харуул жагсаагдаад, хоёр ороной гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

Италиин правительствын толгойлогшотой хамта гадаадын хэрэгүүдэй министр Джузеппе Медичи, Италиин банкын эрхилэгшэ Гуидо Карли болон бусад тушаалтад ерэлсэбэ.

(ТАСС).

СОВЕТ-ИТАЛЬЯН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Италиин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Д. Андреотти гэгшэдэй хөөрэлдөөн октябриин 24-дэ Кремль соо эхилээ. Үнэн сэхэ, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэржэ байгаа хөөрэлдөөнүүдэй үеэр Европын аюулгүй байдалда хабаатай асуудалнуудаар, тэрэшэлэн уласхоорондын бусад шухала асуудалнуудаар hанал бодолоо зүбшэлбэ.

(ТАСС).

СОВЕТ ЭРДЭМТЭДЭЙ ЕХЭ ТУЙЛАЛТА

Хатуу бэе бодосуудай онсо зөөлэн хабирсалдаанай үзэгдэлые совет эрдэмтэд Е. А. Духовской, В. С. Онищенко, А. Н. Пономарев, А. А. Силин, В. Л. Тальрозе гэгшэд элирүүлбэ. Эдэнэй тодорхойлhон шэнэ үзэгдэлые Ухаалан зохёолго ба тодорхойлгонуудай хэрэг эрхилдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитет научна ехэ туйлалта гэжэ мэдэрээд, тэрэниие СССР-эй гүрэнэй реестртэ бүридхэн бэшэбэ.

Иимэ шэнэ үзэгдэлые хэрэглэхэдэ, искусственна ба юрын вакуум соо, замбуулинай дайдада хүдэлгэгдэхэ машинанууд ба приборнуудай бүри бүхэ, найдамтай байлгые хангаха арга боломжо олгохо.

Совет эрдэмтэд өөhэдынгөө энэ туйлалтанууд тухай Денвердэхи (США) уласхоорондын конференци дээрэ элидхээ.

БЕЛОРУССИИН ХАРТААБХАШАДАЙ ЕХЭ АМЖАЛТА

Белоруссиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо эрхим бэлэг болгон, хартаабха бүри ехээр ургуулжа абаха, бэлэдхэхэ гээд, мүнөө жэлдэ ехэ амжалтануудые туйлаа. Республикын хартаабхашад hайн ургаса хангаhан, тэрэнээ эмхитэйгээр хуряажа, гүрэндэ хартаабха худалдалгаар арадай ажахын түсэб болон социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Тушаан абалгын пунктнуудта 2,2 миллион тонно хартаабха оруулагдаа. Республикын бүхы областьнууд хартаабха бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Москвада, Ленинградта, ороной бусад городуудта хартаабха эльгээхэ даабаряа гүйсэдхөө. Хэдэ хэдэн республиканууд ба областьнуудта үрэhэ үгэжэ, туhалба. Гүрэндөө хартаабха худалдажа, республикаhаа ондоо тээшэнь эльгээжэ үргэлжэлhөөр.

Эндэхи колхозууд ба совхозууд 1973 оной ургасын үрэhэн болохо хартаабха хүсэд хүрэхэ хэмжээтэйгээр хаанхай. Промышленна предприятинуудай, барилгануудай коллективүүд, комсомолшууд, студентнэр, түмэр замшад, Совет Армиин сэрэгшэд, автотранспортна эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд хартаабхаяа хуряаха, бэлэдхэхэ, зөөхэдэнь республикын хүдөө нютагуудай ажалшадта ехэ туhа хүргөө.

(ТАСС).

ЗАЛУУ ХҮДЭЛМЭРИШЭН АНГИ

Техническэ мэргэжэл олгохо гүрэнэй hуралсалай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн

«Хүдэлмэришэ, ажалша хүн хадаа бүхы хүн түрэлтэнэй түрүүшын үйлэдбэрилхы хүсэн болоно». 1919 оной майн 19-дэ hургуулиhаа гадуур hуралсалгын асуудал зүбшэлhэн Бүхэроссиин I съезд дээрэ В. И. Ленинэй хэлэhэн эдэ үгэнүүд ямар ушар удхатайб гэхэдэ, Соведүүдэй ороной оршон мандажа байгаа түрүүшын жэлhээ промышленностьда, барилгада, хүдөө ажахыда шухала хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ хэрэгтэ партиин, Советскэ правительствын халуун анхарал хандуулдаг байhыень гэршэлнэ. Тиимэhээ Совет засагай түрүүшын декредүүдэй дунда — техническэ мэргэжэл дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүд тухай СНК-гай декредэй бии байhаниинь тушаан болоhон ушар бэшэ юм. Гүрэнэй энэ зорилго шиидхэхэ хэрэгэй тон шухала, онсо яаралтай байhан тухай тэрээн дотор тусхайлан заагданхай.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо олон юумэн хубилаа. Оромнай хүдэлмэришэнэй мэргэжэлэй гол удхые хубилгаhан научно-техническэ хүсэн түгэлдэр дэбжэлтын үе сагта оронхой. Техническэ мэргэжэл олгохо hургуулинуудта үйлэдбэриин зүгhөө тон шэнэ эрилтэнүүд табигдана.

«Техническэ мэргэжэл олгохо hургуулинуудай хүдэлмэри саашаданъ нарижуулан hайжаруулха тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой үндэhөөр заводууд, фабриканууд, барилганууд, колхозууд ба совхозуудта, улад зоной хэрэглэмжэ хангаха эмхи зургаануудта шухала хүдэлмэришэдые бэлдэлгын шанар улам hайжаруулха асуудал зүбшэн хэлсэхын тула техническэ мэргэжэл олгохо гүрэнэй hуралсал эрхилдэг хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн октябриин 24-дэ Москва хотодо нээгдэhэн байна.

...Кремлиин Ехэ ордон. Үйлэдбэриин hуралсал эмхидхэдэг мастернууд, багшанар, профтехучилищинуудай хүмүүжүүлэгшэд, ажалай ветеранууд, ерээдүйн үйлэдбэришэд, мэдээжэ совет эрдэмтэд, бүхы союзна республиканuудай техническэ мэргэжэл олгохо эмхинүүдэй ба албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд эндэ суглараа. Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Кубын, Монголой, Польшын ба Чехословакиин залуу хүдэлмэрилэгшэдтэ тусхай мэргэжэл олгодог министерствэнүүдэй ба албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд айлшадай гуримаар зүблөөндэ хабаадана.

Нүхэд А. П. Кириленкые, К. Т. Мазуровые, А. Н. Шелепиниие, П. Н. Демичевые зүблөөндэ хабаадагшад альга ташалгаар угтаба. КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Г. Ф. Сизов, ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников, СССР-эй министрнүүд, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй, министерствэнүүд болон албан зургаануудай харюусалга, хүдэлмэрилэгшэд президиумдэ hуулсаа.

Хүдэлмэришэн ангиин ветеранууд, түсэбтэ табан жэлнүүдэй алдарта баатарнууд бии.

Эндэ сугларагшад КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэтэ президиумдэа ехэ баяртайгаар hунгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **П. Н. Демичевтэ** үгэ үгтэбэ. Зүблөөндэ хабаадагшадта партиин Центральна Комитедэй эльгээhэн амаршалгын бэшэгые тэрэнэй уншахадань, нэрьемэ, удаан замхашагүй альга ташалгаар угтаа.

Техническэ мэргэжэл олгохо hуралсалай талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ **А. А. Булгаков** элидхэл хэбэ.

Совет профессиональна hургуули ФЗУ-гай түрүүшын hургуулинуудhаа мүнөө сагай техническэ дунда мэргэжэл олгохо училищинууд хүрэтэр ургаhан замаар дабшажа ерээ. Совет засагай жэлнүүдтэ 30 гаран миллион залуу үйлэдбэришэд заводуудта, фабрикануудай, барилганууд, колхозууд болон совхозуудта эльгээгдэhэн байна. Гансахан hүүлэй арбан жэлэй турша соо орон доторхи дээдэ, дунда эрдэмтэй хүдэлмэришэдэй тоо 38,6 процентhээ 55 процент хүрэтэр нэмээ.

Техническэ мэргэжэл олгохо hуралсалые саашадань улам нарижуулан hайжаруулха гэжэ КПСС-эй XXIV съезд заahан байна. Научно-техническэ дэбжэлтын үе сагай улам дээшэлhэн эрилтэнүүдтэ таарахаар шадамар бэрхэ хүдэлмэришэдые бэлдэхэтэеэ хамта, залуушуулда дунда эрдэм олгохо училищинуудые эмхидхэлгэ — мүнөөнэй табан жэлдэ иимэ hуралсал хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй нэгэн болоно гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

(ТАСС).

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР И. А. СПИРЮХОВТО БУРЯАДАЙ АССР-эй ЭРДЭМЭЙ ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

…арна эрдэм хүгжөөлгэдэ, …ада хүдөө ажахын кадрнуу…рхэ хэрэгтэ габьяатай байhа… …лөө Буряадай хүдөө ажахын институдай кафедрые даагша байhан, профессор нүхэр **Спирюхов** Иван Андреевичтэ **Буряадай АССР-эй эрдэмэй габьяата ажал ябуулагша** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ДУБРОВСКИЙ.

… хото, Соведүүдэй байшан. 1972 оной октябриин 24.

Политическэ һуралсал

ХЭШЭЭЛНҮҮД ЭХИЛЭЭ

Партийна, комсомолой политическэ һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. Аймагай партийна организацинуудта байгуулагдаһан 67 һургуулинуудта бүхыдөө 1.000 гаран хүн, тэрэ тоодо 900-гаад коммунист хабаадажа, марксим-ленинизмын теорие шудалалгаа үргэлжэлүүлбэ. Тиихэдэ элдэб шэглэлтэй 40 гаран кружогто хэдэн мянган комсомол, залуушуул һурана. Партийна комитедүүд болон организацинууд һуралсалай үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдые гаргажа, һайн, муу талануудыень гүнзэгыгөөр хаража, бии байһан дутагдалнуудаа усадхаха талаар горитой ажал ябуулаа. Пропагандистнуудые шэлэн олохо, зүбөөр хубаарилха, һургаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаа. Олохон пропагандистнар КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшанда үнгэргэгдэдэг семинарнуудта ошожо, теоретическэ, методическа туһаламжа абаа. Гадна партиин райкомдо гурба дахин семинар үнгэргэгдөө. Һуралсалай жэлэй эхилхын урда гээхэнэ теоретическэ семинар, философиин кружогуудые хүтэлбэрилдэг пропагандистнар өөһэдынгөө дүй дүршэл, мэргэжэл шадабаряа Улаан-Үдэдэ ошожо дээшэлүүлээ. 67 пропагандистын 46-нь дээдэ, бэшэниинь тусхай дунда эрдэмтэй хүнүүд. Пропагандистаар аймаг доторнай 8 хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын 35 мэргэжэлтэд болон 24 багшанар ажаллана. Тэдэнэй олонхидынь энэ ажалда 20 гаран жэлдэ хүдэлмэрилһэн, баян дүршэлтэй, эрдэмтэй, дааһан уялгаяа партийна һэшхэлээрэз дүүргэдэг хүнүүд гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, С. Я. Варфоломеев («Коммунизм» колхоз), К. П. Мезгина («Эрдэм» совхоз), Т. Д. Варфоломеев, А. К. Фёдоров (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), Н. А. Филатов («Забайкалец» совхоз), И. М. Козлов, Ф. Ф. Тугаринов («Искра» колхоз), И. И. Ерофеев («Родина» колхоз) болон бусад пропагандистнар партийна энэ даабаридаа харюусалгатайгаар хандадаг.

С. Я. Варфоломеев «Коммунизм» колхозой партийна организациин дэргэдэ байгуулагдаһан марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалалгын кружогые хэдэн жэл удаагаар хүтэлбэрилхэ зуураа, хэшээл бүхэноө тон һонирхолтойгоор үнгэргэдэг заншалтай. Хөөрэлдөөндэ хүнүүдынь бултадаа тон эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Политическэ һуралсал зоной эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһатай байдаг. Һуралсалдаа ойлгожо абаһан юумэнүүдээ ажахынгаа байдалтай, урдахи зорилготой нягта холбоотойгоор ябуулха гэжэ эрмэлзэдэг. Энэнь һайн үрэ дүн харуулдаг. Юуб гэхэдэ, «Коммунизм» колхоз таряан ба мал ажалай продуктнуудые абажа, гүрэндэ худалдаха талаар аймаг соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг. Колхозой һаалишад, малшад гурбан жэл удаагаар үнеэн бүриһөө 2.000 гаран килограмм һү һаажа ябана. Гурбан кварталай дүнгөөр ажахын 33 һаалишадай 11-нь үнеэн бүриһөө 2.100—2.200 килограмм һү һаагаад байна. Фермын эбтэй эетэй коллектив зунай һарануудта үнеэн бүриһөө 1.200 килограмм һүнэй түлөө тэмсэе гэһэн уряатайгаар аймагайнгаа бүхы малшад, һаалишад, үхэр адуулагшад болон зоовет-мэргэжэлтэдтэ хандаһан юм. Үүсхэлшэд мүнөө хэлэһэн үгэдөө хүрэхын, абаһан уялгаяа бодотоор дүүргэхын тула эршэмтэйгээр ажаллана. Фермэдэ 5 хүнһөө бүридэһэн партийна бүлэг хүдэлмэрилдэг. Тэрэниие коммунист Н. П. Белозёров хэдэн жэл удаагаар хүтэлбэрилнэ. Фермэдэ ажалладаг коммунистнууд бултадаа политическэ һуралсалда эдэбхитэйгээр хабаададаг зон.

Ажахын механизаторнууд болон таряашад малшадһаа холо гээгдэдэггүй. Энэ жэлдэ артелиин механизаторнууд болон таряашад сагай уларилай бэрхэтэй байбашье, аймаг соогоо эгээн ехые — гектар бүриһөө 16,8 центнер таряа хуряажа, гүрэндөө түсэбһөө гадуур 1000 гаран центнер эрхим шанартай шэниисэ тушаагаа. Даабаринь 16.000 центнер юм.

Степан Яковлевичай хүтэлбэрилдэг марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалдаг һургуулида үнгэрэгшэ хабар нээмэл хэшээл үнгэргэгдэжэ, аймагай түб һууриндахи эмхи зургаан, промышленна предприятинуудай партийна организацинуудай секретарьнар, пропагандистнар эндэ уригдаһан юм. Эндэ сугларагшад нээмэл хэшээлдэ үндэр сэгнэлтэ үгэһэн, удаань дүй дүршэлөө хубаалдаһан. С. Я. Варфоломеев хэшээл бүхэндөө ехэ харюусалгатайгаар үни удаан бэлдэдэг, нэмэлтэ литература, аймаг, колхозой ажабайдалһаа тоо, баримтануудые олоор хэрэглэдэг. Хүн бүхэн конспект бэшэдэг. Лекци бүхэнөө номой хэлээр даржаганаса уншаад гарашадаггүй, харин удаахан, тобшохоноор, хүн бүхэнэй гол удхыень бэшэжэ үрдихөөр хөөрэжэ үгэдэг заншалтай. Үзэһэн темээр үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөндэ хүн бүхэн эдэбхитэйгээр хабаададаг, өөһэд өөһэдынгөө һанамжа дурадхал хэлэдэг, хоорондоо үгэ булялдадаг. Хөөрэлдөөнэй һүүлдэ Степан Яковлевич тобшолол хэжэ, хэнэй буруугаар ойлгоһые тайлбарилжа үгэдэг гэлсэһэн байна. Эгээн бэрхэ пропагандист байһан тула, С. Я. Варфоломеев энэ зун Болгари, Румынеэр аяншалжа ерээ.

Мүн Түгнын дунда һургуулиин багша К. П. Мезгина арба гаран жэлэй туршада пропагандистаар «Эрдэм» совхоздо хүдэлнэ. Иимэ жэшээнүүдые тоолохо болоо һаа олон байха.

Олонниитэ ажалшадые коммунис үндэр мэдэрэлтэйгээр, марксизм-ленинизмын сурталаар хүмүүжүүлхэ гээшэ үзэл сурталай хүдэлмэриин гол үндэһэн болонхой. Коммунистнуудай, партийна бэшэ эдэбхитэдэй, партийна, комсомолой, советскэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй политичскэ һуралсал тухайда түрэл партимнай илангаяа анхаралаа хандуулдаг гээшэ. «Коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсал гээшэ үзэл сурталай, политическэ удха шанараараа тон ехэ хэрэг мүн. Зорилго юуб гэхэдэ, энэ хүдэлмэриие саашадаа һайнаар табиха, политическэ һуралсалые коммунис байгуулалтын тодорхой зорилготой нягта холбоотойгоор ябуулха, партиин бүхы гэшүүдэй ушар ёһо мэдэхэ, эдэбхитэй байха ябадалдань хүсэтэйгөөр нүлөөлхэ шухала» гээд КПСС-эй XXIV съездэ ЦК-гай тоосоото элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Съездын табиһан эдэ эрилтэнүүдые хүтэлбэри болгон, аймагай партийна организацинууд политическэ һуралсалаа бүри нарижуулха, хэшээл бүхэниие дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхын тула оролдохо болоно. Энэ зорилго бэелүүлхэ арга боломжо, дүй дүршэл бидэндэ хүсэд бии. Пропагандистнартай тусхай семинар үнгэргэгдэжэ, заабари зүбшэл үгтэнхэй, программатаяа танилсанхай.

Коммунис ажалай һургуулинуудта шадаал һаа олон зониие хабаадуулха гээшэ шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Энэ талаар үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ бидэндэ горитой дутагдал байһан гээшэ. Мүнөө жэлдэ эдэ дутагдалнуудаа усадхажа, коммунис ажалай, экономико шудалха һургуулинуудые ажахы бүхэндэ байгуулха гэжэ шиидэнхэйбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ зарим һургуулинууд программаяа дүүргэнгүй хэшээлээ таһалдуулһан юм. Мүнөө жэлдэ тиимэ юумэнэй болохогүйн тулада эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри хээбди, хэхэшьебди.

Ургажа ябаа залуу үетэниие коммунис үзэл бодолтойгоор, Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдана. Тиихэдээ комсомол, залуушуул КПСС-эй ленинскэ национальна политика, совет арадай аха дүүгэй, һайн һайхан ёһо заншал, коммунизм байгуулагшадай моральна ёһо жама шудалалгада ехэхэн анхарал хандуулха болоно.

Ц. ЗАМБАЛАЕВ,
КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

АЙМАГ СООГОО ТҮРҮҮЛБЭ

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүү комбайнернууд Б. Х. Дармаев, Ж. Г. Раднаев, Р. М. Муваракшин гэгшэд мүнөө жэлэй таряа хуряалгын үедэ тус бүридөө 3-3 мянга гаран центнер ороohо сохижо, аймаг дотороо суурхаһан байна. Энэ амжалтадань жолоошодой габьяа ехэ гээд хэлэхэ хэрэгтэй. Баргажанай аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй коммунис ажалай ударник Иван Алексеевич Новожёнов, тус колхозой таряа хуряалгада хабаадалсажа, поли дээрэһээ тоот руу ороohо зөөгөө юм. Тэрэ «ЗИЛ-130» түхэлэй самосвалаар аяар 5500 центнер ороohо зөөһэн байна. Энэнь түмэр харгын томо соста-

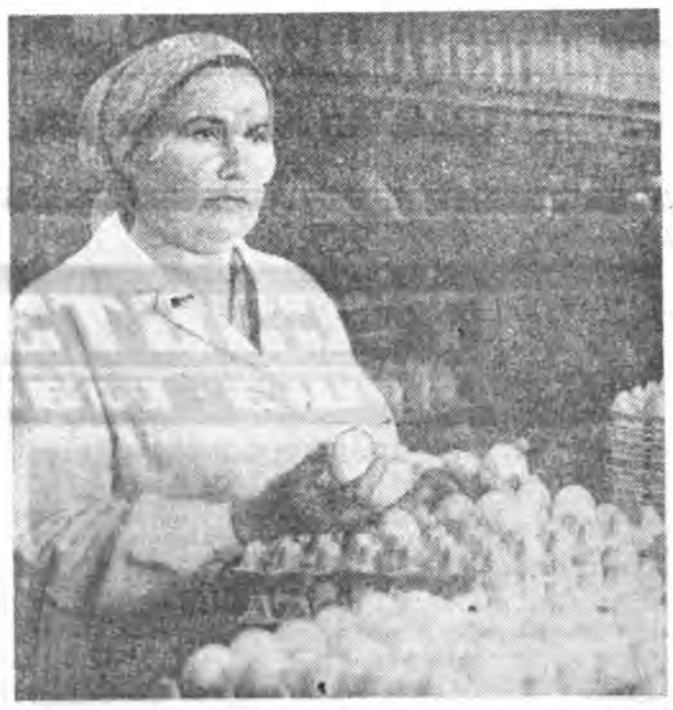

Улаан-Үдын шубуунай фабрикада А. А. Арбутовская арбаад жэлэй туршада ажаллажа ябана. Түрүү шубуушан жэлһээ жэлдэ ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг юм. Энэ жэлэй һара бүри нүхэр Арбутовская тахяа бүриһөө 25-аад үндэгэ абаба. Тэрээндэ 9 мянган тахяа даалгагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шубуушан А. А. Арбутовская.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ЖАРГАЛАНТЫН ҺААЛИШАД

Хадарус гэжэ газар Жомбологой эрьеэр оршодог. Эгээл дээдэ захадань Жаргаланта гэжэ һуурин бии. Эндэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиин гүүртэ байрлана.

Үдэрэй тэн багаар бидэнэр Жаргаланта ерэбэбди. Һаалишад тугалнуудаа эдеэлнэ, һү, хүрэнгэеэ бүлэнэ... Эндэ гурбан һаалишан ажаллана. Ахалагшань—Дулма Мансаровна Галсанова. Нүгөөдэ хоёрынь—Дулма Мансаровнагай басаган Таня, дүүнь—Дари Мансаровна. Эдэ гурбанай ажалтай танилсабабди. Һүүлэй шэнэ һонинуудые хөөрэнэбди.

Дулма Мансаровна үнинэй аймаг дотороо яһала алдаршаһан һаалишан. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые эрхим амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө республикын дээдэ зургаануудай шанда хүртэһэн байха. ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн жэлдэ бүришье һайн хүдэлнэ. Һү һаалинь элбэг. Тоһо, зөөхэй элбэг дэлбэгээр буйлуулагдана. Дулма 15 үнеэ һаадаг. Зунай үедэ үдэр бүхэндэ тэдэнһээнь 90—100 литр шахуу һүн абтадаг һэн.

Тэрэ гансал үнеэдые һаагаад һуудаггүй. Тугалнуудаа тобир тарганаар түлжүүлхын тула ехэ оролдолго гаргадаг. Хүрэнгэ, һү, шэмэтэ ногоо тэдэндээ саг үргэлжэ үгэдэг заншалтай. Даабарита үнеэдээ һубайруулангүй, жэл бүхэндэ тэдэнһээ тугал абана.

Таня басаганиинь арбадахи класс дүүргэһээр һаалишан болоһон юм. Түрүүшээр тэрээндэ хүндэ һэн. Эжынь туһаламжа яһала ехэ нүлөөтэй байгаа. Гадна Дари Мансаровнашье баһа дүршэлтэй малшан. Залуу басаганда баһал али болохоор туһалхые оролдохо юм. Тиигэжэ эжы Дари нагаса хоёройнгоо туһаламжаар Таня һаалишанай мэргэжэлдэ һуража эхилһэн байна. Мүнөө комсомол басаган аймаг соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ оролсоно. Тэрээндэ 20 үнеэн даалгагданхай. Һү һаалиин талаар эжыһээ хожомдохогүйе оролдон, зунай үдэр 70—80 литр һаажа байгаа.

...Үдэшын һаалган уданшьегүй дүүрэбэ. Һаалишадай һааһан һү хэмжэхэдэ, Дулма Мансаровна эгээл ехые һааһан байгаа һэн. Удаань—Дари, Таня. Гурбан һаалишад өөһэд хоорондоо мүрысөө эмхидхэжэ, һү һаалгаар түсэбөө заатагүй дүүргэхэ гэжэ бүхы шадалаараа оролдонод.

Шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түрүүшын хахадай дүн согсолходо, жаргалантаархин гурбуулан түрүүлһэн байжа, КПСС-эй райкомой, аймагай Совѣдэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар ба үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

— Энэ жэлнай тон харюусалгатай. ССР Союзаймнай тогтоһоор 50 жэлэй ой гүйсэхэнь гээшэ. Тиимэһээ муугаар хүдэлхэ аргамнай үгыл даа,—гэжэ Жаргалантын ахамад һаалишан Дулма Мансаровна Галсанова хөөрэнэ.

Тэрэнэй үгэнүүдые нүгөөдэ хоёр нүхэдынь дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэд.

Ажалша эдэ гурбан нэгэтэшье миин һуудаггүй. Сулоотэй сагтаа даабарита малдаа үбһэ тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ шударгыгаар хабаадалсадаг. Жэшээлхэдэ, Дулма Мансаровна үнгэрһэн жэл соо 30 гаран центнер үбһэ абаһан юм. Мүнөөшье һайн шанартай үбһэ яһала ехээр хуряажа абаа.

В. ГАЛСАНОВ.

Ахын аймаг.

АРАДАЙ ХИНАГШАДАЙ БУЛАН

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ УРГАСАДА АНХАРАЛАА ТАБИНАГҮЙ

Һаяхан арадай хиналтын Зэдын аймагай комитедэй ээлжээтэ заседани дээрэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо, Ториин совхоздо ерэхэ жэлэй ургасын үрэһэ хүрэнгын ямараар бэлдэгдэжэ байһан тушаа асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Гэхэтэй хамта, Ториин совхоздо үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ хааха хүдэлмэри унжагайрна. Эндэхи тоогууд дээрэ байһан 9.700 центнер ороohоной ороойдоол 4.700 центнер гэхэ гү ,али 48 процентнь сэбэрлэгдээд байна. Тус ажахыда ерэхэ жэлэй ургасада 14550 центнер ороohон, тэрэ тоодо 5.670 центнер шэниисэ, 8.700 центнер обёос хэрэгтэй. Ториин совхоз ерэхэ жэлэй ургасада хүрэхэ ороohо таряанай үрэһэ хүрэнгэтэй байгаашье һаа, 5.700 центнер обёос, 280 центнер горох худалдан абаха болоно. Гэбэшье тус ажахы энээн тушаа һанаагаа табинагүй.

Эндэхи тоогууд дээрэ хэбтэһэн ороohон муугаар сэбэрлэгдэнэ. Ороohо таряа сэбэрлэхэ оньһон техникэ бүрин хүсөөрөө хэрэглэгдэнэгүй. «ОС-4,5» түхэлэй найман түхеэрэлгын табаниинь лэ хүдэлгэгдэнэ. Энэ совхозой тоогууд дээрэ нэгэ халаанда хүдэлмэри эмхидхэгдэнхэй. Тиихэдэ нэгэдэхи ба хоёрдохи классай үрэһэ хүрэнгэ хааһанай түлөө нэмэлтэ түлбэри үгтэнэгүй. Складуудынь шэнэ ургаса тушаан абалгада һайнаар бэлдэгдээгүй. Тиимэһээ нүхэ һүбэнүүдээрнь ороohо таряан адхаранхай харагдана. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, тус совхозой тоогууд дээрэ эмхи гуримгүй. Эндэ малай тэжээл жэжэдхэдэг түхеэрэлгэ хүдэлдэг юм. Гэбэшье жэжэдхэгдэһэн тэжээл тараад хэбтэнэ. Тиигэжэ үрэһэ хүрэнгын ороohонтой холисолдоно. Ториин совхозой таряанай тоогуудай талмайнууд цементээр хушаагдаагүй байна. Имэ ушар байдалһаа эндэ хэбтэһэн ороohо таряан дэрoһoo ехээр халадаг. Зүгөөр энээндэ хэншье хамаарханагүй. Гэхэтэй хамта ажахын главна агроном В. А. Кречетов даалгагдаһан уялгануудаа хүсэд дүүргэнэгүй. Мүн отделениин агрономуудшье ерэхэ жэлэй ургасада һаналаа табинагүй.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздошье ерэхэ жэлэй ургасын үрэһэ хүрэнгэ бэлдэлгэдэ горитой анхарал хан-

Совет орон доторнай

СУЛГЫ СЭБЭР

АНГАРСК. (ТАСС). Ангарскын нефтехимическэ комбинадай эгээл шухала продукциин нэгэн—бутилова спиртдэ гүрэнэй шанарай тэмдэг үгтэбэ. Энэнь пластмасса үйлэдбэрилгэдэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Мүн лааг, шэрын промышленностьда буйлуулагша болгон хэрэглэгдэнэ. Эфир гаргалгадашье хэрэгтэй болодог.

Ангарскын комбинадай хүдэлмэрилэгшэд технологическа схемэ нарижуулжа, үрэ ехэтэй катализаторнуудые хэрэглэнэ, шэнэ аргануудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлнэ. Тиин бутилова спиртые 99,22 процент болотор сэбэрлэн шанаржуулдаг болоо. Энэнь сэбэр, эрхим шанартай спирт.

Комбинадай коллектив үшөө табан зүйлэй продукциие гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй болгохо зууршалга хэхээр бэлдэжэ байнхай.

ГАЗАР ХҮДЭЛЭЛГЭ ТЭМДЭГЛЭДЭГ «МЭЛХЭЙ»

Газар хүдэлэлгэ тэмдэглэхэ (сейсмическэ) дүшэн станци совет Алас-Дурна зүгтэ дэлхэйн һудалай сохисые шагнажа байдаг юм. Тэдэнэй хүдэлмэрилэгшэд газар доро гүнзэгыдэ боложо байһан хубилалтануудтухай арбаад мянган һонирхолтой мэдээсэлнүүдые үдэр бүри абадаг. Тиимэһээ газарай хүдэлсые шэнжэлэлгэ оньһожоруулха, абтаһан мэдээнүүдые машинаар тодорхойлон согсолхо зорилго сейсмологуудай үмэнэ табигдана.

Һаяхан Южно-Сахалинскда болоод тараһан Сибирь ба Алас-Дурнын сейсмическэ комиссиин сесси дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Тэрэнэй дүн тухайда Сахалинай научно-шэнжэлэлгын нэгэдхэмэл институдай директор, физико-математикын эрдэмэй доктор С. Л. Соловьев иигэжэ хөөрэнэ:

— Газарай хүдэлэлгэ шэнжэлхэ техникэ зохёодог конструкторнууд, шэнжэлдэг мэргэжэлтэд эндэ суглараа.

Уулзалгада хабаадагшад шэнжэлгынгээ дүнгүүдые магнитофоной лентэ дээрэ бэшэжэ абадаг нүүдэл сейсмостанциие һайшааба. Тэрэнээ «Мэлхэй» гэжэ нэрлээ. Иимэ станци Казахстанда ухаалан бүтээгдэһэн юм.

ВИОЛОНЧЕЛИСТНҮҮДЭЙ КОНКУРС

МОСКВА. (ТАСС). Хүгжэмшэдэй IV бүхэсоюзна конкурсын үедэ виолончелистнүүдэй мүрысөөн үнгэргэгдөө. Нэгэдэхи шатын дипломые хэндэшье барюулхагүй гэжэ жюри шиидхэбэ.

Хоёрдохи шатын дипломууд Гнесинүүдэй нэрэмжэтэ институдай студент Сергей Липатов. Александр Оратовский (Ленинград), Гнесинүүдэй нэрэмжэтэ институдай дэргэдэхи арбан жэлэй тусхай һургуулиин һурагша Татьяна Заварская, Григорий Яновский (Петрозаводск) гэгшэдтэ барюулагдаа. Конкурсдо хабаадаһан гурбан нүхэд гурбадахи шатын дипломдо хүртөө. Эдэмнай хэд бэ гэхэдэ, Александр Горгельдо, Любовь Федорова (Москва), Юрий Семенов (Ленинград) болоно.

Эдэнэр бултадаа декабрь һара соо Ригэдэ болохоёо байһан хүгжэмшэдэй бүхэсоюзна конкурсдо хабаадаха юм.

ЛИТОВСКО ССР. Литовско ГРЭС барилга дээрэ СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. ГРЭС-эй барилгада олон ондоо яһатанай түлөөлэгшэд ажаллана. 300 мянган киловатт хүсэтэй һүүлшын, наймадахи блок графигһаа урид ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана. Энэ блогой ашаглалгада ороходо, Литовско ГРЭС-эй хүсэн 1,8 миллион киловатт болохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наймадахи энергоблогой управлениин пульт.

ТАСС-ай фотохронико.

ХАРЮУСАЛГА ДЭЭШЭЛЭЭ

«Электромашина» завод үнгэрэгшэ 1971 оной зун 50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэһэн байха юм. Тус предприятиин туйлаһан амжалтануудайнь түлөө СССР-эй Верховно Совѣдэй Президиум «Электромашина» заводые «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнаа һэн.

Гүрэн түрынгөө хайра шагналда хүртэжэ урмашаһан ордента заводой коллектив СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан юм. Энэ хэлэһэн үгэдөө эзэн байхын тулада хүдэлмэришэн бүхэн мүнөө эршэтэйгээр ажаллана. Москвагай «Динамо» гэжэ электромашина бүтээлгын заводой жэшээгээр ажалаа эмхидхэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Хүдэлмэришэн бүхэн өөрын табан жэлэй түсэб зохёогоо.

Заводой түрүүшүүлые дурдаха болобол олон байха. Түмэр утаһа орёогшо К. Мироскова, токарь В. Мещеряков, О. Леонова, слесарь-хабсаргагшад А. Торгашин, В. Шилов, стерженщик М. Сахимов гэгшэд юһэн һарынгаа даабари дүүргээд, декабриин түсэбөөр ажаллана. Заводой коллектив юһэ һарын даабариие 102 процентдэ хүргэжэ, түсэбһөө гадуур 314 мянган түхэригэй һайн шанартай продукци бүтээн гаргаһан байна. Мүн баһа арбан тонно ашаа үргэдэг автокранууд, хүсэ ехэтэй электродвигательнүүд, кукуруза хуряадаг «Вихрь» гэжэ комбайнда хэрэглэгдэдэг редукторнууд, шубуунай байра сэбэрлэдэг тусхай оньһожоруулагдамал түхеэрэлгэнүүд эндэ бүтээгдэнэ.

Һүүлэй үедэ заводой хүдэлмэришэд эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ажаллана. Жэшээлхэдэ, урлан нарижуулгын 90 дурадхал ажалда нэбтэрүүлэгдээ.

Һүүлшын гурба һарын дүн гаргахада, мастернууд Г. И. Шаманский, А. Л. Бусовикова, И. Я. Иванова гэгшэд бусадай дундаһаа шалгараа. Манай заводой коллективэй урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатай һайнаар дүүргэхэ байһанда ямаршье һэжэг байхагүй.

Д. БАЛДУЕВ,
«Электромашина» заводой техническэ-нормативна таһагай ахалагша технолог.

ХАМТЫН НИИДЭЛХ...

«Союз», «Аполлон» түхэлэй жолоодогдодог онгосонуудай хамтын ниидэлгэдэ хабаатай техническэ асуудалнуудые зүбшэлхэ совет, американ мэргэжэлтэдэй зүблөөн Москвада болоод тараба.

Зүблөөндэ хабаадагшад хоёр ороной журналистнуудай гуйлтаар совет ба американ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэй уулзажа, хөөрэлдөөнүүдэйнгээ ябаса тухай, СССР США хоёрой хоорондын хэлсээгээр хабаалагдаһан хамтын хүдэлмэри тухай мэдээсээ. СССР-эй Наукануудай академиин президиумдэ болоһон уулзалгые СССР-эй Наукануудай академиин дэргэдэхи «Интеркосмосой» совѣдэй түрүүлэгшэ, академик Б. Н. Петров нээбэ. Замбуулинда хамтааран туршалга хэхэ бэлэдхэл амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнхай гэнэ.

Техническэ хэдэн шухала асуудалнуудаар үгэсэ ойлголсообди. Замбуулинай ниидэлгын онол аргатай, онгосонуудай борт дээрэхи, экипажнуудай ажамидарал хангаха түхеэрэлгэнүүдтэй холбоотой олон асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ. Бэлэдхэлнай ямар шатадаа ороод байнаб гэхэдэ, зүблөөнүүдэй хүдэлмэридэ совет, американ космонавтнуудай хабаадалга тон шухала, ашатай туһатай болонхой гэжэ эрдэмтэ тэмдэглэбэ.

Тиигэһэнэй һүүлээр академик Б. Н. Петров Советскэ делегациин гэшүүдтэй: СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, профессор К. Д. Бушуевтай, СССР-эй лётчик-космонавтнууд А. С. Елисеев, А. Г. Николаев гэгшэдтэй танилсуулба. Американ мэргэжэлтэдэй делегациин толгойлогшо, доктор Глинн Ланни журналистнуудые өөрынгөө нүхэдтэй — астронавт Томас Стаффордтай, Аэронавтикын ба замбуулинай дайдые шэнжэлхэ национальна управлениин хүдэлмэрилэгшэ Эд Андерсонтай танилсуулба. Москвада зүбшэлһэн асуудалнууд тухайдаа, совет ханинарайнгаа одон һүлдэтэ хото тухай Томас Стаффордын һанамжа тушаа хөөрэхыень хэблэлэй түлөөлэгшэд космонавтнуудые гуйба.

Американ астронавт энэ асуудалда харюусаха зуураа, экипажнуудые бэлдэлгын ба дадхаалгын асуудалнуудта СССР-тэшье, США-дашье, үнэндөө, адлишуугаар хандадаг байна гэбэ.

— Одон һүлдэтэ хотодо замбуулинай «Союз» гэжэ ород онгосые тренажернуудай туһаламжаар «жолоодооб». Ниидэлгын энэ аппарадые замбуулинда жолоодохо бүхы хүдэлмэри манайхидал адлишуу байба. Зарим оньһонууд ба агрегадуудай бүридэл ондоо, жолоодохо залуурнууд ондоошог байна. Гэхэ зуура «жолоодолгын» онол арганууд ба техникэ, олон янзын оньһонуудай хүдэлсэ тудалдана гэжэ американ астронавт мэдүүлбэ.

Экипажнуудые бэлдэлгын, шэлэн томилолгын, илангаяа замбуулинда хамтын ябуулганиудые хэхэ дадал дүршэл ололгын асуудалнуудые Алексей Елисеевтэй, Андриян Николаевтай зүбшэлөөбди.

РСФСР-эй Гүрэнэй шанда зууршалагдаа

ДУУГАА ДУУЛА ХҮН ТУХАЙ

ОЧЕРК

— Үгы, энэ Базарсадын гэр тээшэ хара үглөөгүүр хүн зон ятараа субаа юм?

—Сырэгмаагай эгээ ехэ хүбүүн Ким гэртээ ерээ гэлсэнэ.

— Мүнөөхи гоёор дууладаг хүбүүниинь гү?

— Теэ, теэ. Ошоёл, магад мандаа гоё дуу дуулажа үгэхэ аалам.

— Ошожо байгты, малаа бэлшээгээд ошохоб даа...

— Орогты, орогты, Дарма абгай, дээшээ гаража һуугты, —гээд Сырэгмаа хүгшэн табан тамгын тогоон соо шанаһан шара улаахан сайгаа айлшадта аялгалжа сүлөөгүй бүмбэгэнэн ябаха зуураа, ороһон хүндэ һуури заажа үгэнэ.

Энэ багахан гэр соо ехэнхидээ наһатайшаг боложо ябаһан Базарсадатанай хүршэнэр сугларанхай. Хойто-Ага нютагтаа хүндэтэй болоһон хүгшэд, үбгэд, тэдэнэй хажуугаар һонюуша, шуран үхибүүдшье дүүрэн. Юрэл энэ гэр соо ямар нэгэ түрэ хуримай болохоёо байһандал хүлгөөтэй.

Үбгэд, хүгшэд хоорондоо ажабайдалайнгаа юрын лэ үгэ андалдан бабаралдажа һуухынгаа хажуугаар, айлшадтаа табаг юумэ табилсажа, эжыдээ туһалалсажа ябаһан дунда зэргын бэстэй, үдхэн хара ялалзама үһэтэй, хараһтар хүрин шарайтай, согтой хурсаар энеэбхилһэн нюдэтэй хүбүүнһээ тэдэнэр харасаяа холодуулнагүй.

— Хараха янзада юрын лэ хүбүүн лэ даа. Бэеэршье тиимэ үлүү үндэр, бүдүүн бэшэ аад, үгы хаанаһаань иимэ хүнхинэһэн абяан гарадаг юм ааб?—гээд нэгэ хүгшэн нүгөөдэ руугаа тонгойн, шэбэнэн һагад дуугарна.

— Ким,—гээд мүнөө һаяхан орогшо Дарма абгай барбагар бүдүүн хоолойгоор барбар дуугаржа эхилбэ.—Би эсэгышни һайн таниха хүм. Баһал гоёор дууладаг хүн юм һэн даа. Багшалжа байтараа тэрэмнай дээшээ гараһаар гараад, партиин райкомой секретарь болоод, дайнай эхилхэдэ һайн дураараа дайнда мордоо бэлэй даа. Мүнөө адаглахадам, эсэгэдээ ехэл адли болоод ябанаш,—гээд һанаа алдан, урдахи сайгаа абажа, аалиханаар һоросогоон һууна.

— Зай, сайлажа садабабди даа. Ким, бидэндээ нэгэ хэды һайхан дуу дуулажа урмашуулха болоолши даа,—гээд нэгэ хүгшэн бэшэнээ тойруулан хараадхина.

Хашагдашаһан Ким хоолойгоо заһаха баатай болобо:

«Арбан табанай һарын толондо
Арба найман наһам һанагдаа.
Аба эжын түрэһэн гуламта —
Ага нютагни ямар һайхам даа —

гэһэн уянгатай утаар татаһан дуунай һайхан аялга зуһалан гэр соо сугларһан хүнүүдэй сэдьхэлэй утаһа эльбэжэ дулаасуулаад, нээлгэтэй үүдээр халин гаража, Агын үргэн тала руу таран ошожо байба.

Уужам талын хүнүүдтэ уянгата дуун дүтэ байдаг гэжэ һайн мэдэжэ байһан Ким эндэхи нютагай композитор Базар Цырендашиевай эрхим һайн дуунуудые дуулаба.

Ким өөрөө дуунайнгаа абьяаста абтан, һая һаял хоолойгоо «халаажа» байһан аад, эжынгээ уярхые харахадаа:

— Зай, нүхэд, нигэд гээд хүрөө даа. Үглөөдэр клубта ерээрэйгты. Хэдышье дуу дуулуужаб, хамаагүй,—гэбэ.

Теэд үбгэд, хүгшэд, үхибүүд тараха дурагүй.

— Тиигээ һаа, Ким, бидэндээ, юрэдөө, хайшан гээд иимэ дуушан болошоо хүмши, хөөрэжэ үгэл даа,—гээд Дарма абгай үндэгэшэбэ.

— Үшөө тэрэ хари холын оронуудаар ябаһанаа хөөрэл даа,—гээд хэншьеб нэмэбэ.

Ким Базарсадаев нютагайнгаа хүнүүдэй урда тоосоһондоо, ута бэшэшье һаа, удхаар элбэг наһанайнгаа намтар хөөрэхэ ушартай болоо һэн.

***

Нэгэтэ Агинскда театрай дуушад ерэжэ, концерт табяа бэлэй. һургуулиин һурагша Ким энэ концертдэ Бадма Балдаковой дуулахада, «одоо иимэ гоё дуушан болодог һаа» гэжэ шэбшэбэ. Үхибүүн наһанай үнжэгэн сэдьхэлдэ ороһон һанал бодол мартагдашагүй байжа, Улаан-Үдын хүгжэмэй училищида һуралсахаар ерээд, шалгуулан гэхэдэнь, табисуурай хоолойтой байшаба. Тиигэжэ һасаран Лодонович Линховоинөй шабинь болоо бэлэй.

— һасаран Лодоновичые искусствын талаар эсэгэмни гэжэ һанажа ябагшаб. Тэрэтнай баһал манай Ага нютагай гүб даа, — гээд Ким суглараад һуугшадые хараад абана.

Хүгжэмэй училищиин тогтоһоор 25 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулагдажа дуушадай конкурсын болоходо, Ким Базарсадаев лауреат боложо, Ленинградай консерваторидо һуралсахаар дурадхагдаба.

Тэндэ Линховоиной багша байһан И. И. Плещаковто дуунай һургаал заалгажа эхилээ.

Хүгжэмэй дээдэ һургуули дүүргэхэдээ. Ким Базарсадаев өөрынгөө репертуарые нилээд баяжуулһан байба.

1959 ондо Буряадай искусство, литературын декада Москвада болоо һэн. Тэндэ парти, правительствын гэшүүдэй урда Ким Базарсадаев Даргомыжскиин «Русалка» гэжэ опероһоо Мельнигэй ари, Бетховеной «Шотландска застольно», «Хүрин хээр» гэжэ дуунуудые дуулажа, хүгжэм, дуу сэгнэжэ шададаг москвагайхидые гайхуулба. Иигэжэ эгээ түрүүшынхиеэ бэрхэ дуушан байһанаа бултанай урда харуулба ха юм.

Уданшьегүй Ким Базарсадаев манай ороной суута артистнуудтай хамта Швеци гүрэн ошожо дуулаа. Манай орон соо, мүн хилын саана суутай болоһон Александровай нэрэмжэтэ Совет Армиин дуу, хатарай ансамблиин хүтэлбэрилэгшэд залуу дуушаниие анхаржа, солистаар абаба.

Энэ ансамбльда хэдэн жэл ажаллаад, 1966 онһоо хойшо Буряадайнгаа Ленинэй орденто оперо, балетэй театрта солистаар ажаллана.

Манай орон дотор бэрхэ дуушад, хүгжэмшэдэй конкурснууд жэл бүри шахуу боложо байдаг гээшэ. Ким Базарсадаев дуушадай конкурснуудта заатагүй хабаадалсажа, оронойнгоо эрхим дуушадай тоодо ородог азатай.

1962 ондо Москвада үнгэргэгдэһэн Глинкын нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна конкурсдо хабаадажа, эрхим һайн дуушадай тоодо оролсожо, дипломдо хүртөө һэн.

1969 ондо Свердловскдо болоһон Бүхэроссин дуушадай конкурсдо хабаадажа, нэгэдэхи һуури эзэлээ.

1970 ондо багша Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойн баярта Минск хотодо болоһон Бүхэсоюзна конкурсдо хабаадажа, тэрэнэй лауреат болоһон солотой.

һүүлэй хэдэхэн жэлэй туршада Буряадай АССР-эй габьяата артист Ким Иванович Базарсадаев хэдэн олон харийн гүрэнүүдээр манай ороной искусствын түлөөлэгшэдэй тоодо оролсон ябаа. Тэдэнэй тоодо МНР, Чехословаки, Германиин Демократическа Республика, Англи, Швеци, Норвеги, Бельги, Гвиней, Алжир гэхэ мэтэ болоно.

—ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй дэргэдэхи СССР-эй залуушуулай эмхиин комитедэй эмхидхэһэн делегацитай сугтаа Англи ошоо һэм. Шотландида ехэ олон концерт үгөөбди. Тэндэхи Эдинбург гэжэ хотын ехэ ноён—мэр бидэниие уриба гээшэ. Тиихэдэ би «Хүрин хээр». «Эй, ухнем», «Мефистофелиин куплетүүдые», үшөө ород композиторнуудай дуунуудые дуулабаб. Энэ городой мэр «Шотландска застольно» мэдэхэ гүт гэбэл даа. «Туршаад үзэһүү даа, муу байгаа һаань хүлисөөрэйт» гэбэб.

Дуулаһанайм һүүлээр ехэ ноёной баярлаһаншье гээшэ аргагүй. «Дахин ерэхэдээ эдэ дуунуудые бэлдээд ерээрэйт» — гээд городойнгоо алтан түлхюур, хэдэн дуунуудай нотонуудые намда бэлэглээ һэн.

— Швецидэ ошоод ябахадам, тэндэхи нэгэ газетэ иигэжэ бэшээ һэн: «Совет делегациин дунда Ким Базарсадаев гэжэ ехэ һайн дуушан ябалсана. Бэеэр ехэ үндэр бэшэ, хара хүрин азиат шарайтай, Монголой хилэ шадар түрэһэн, гэбэшье Европын дуушадай искусствые бэедээ шэнгээжэ шадаһан хүн», — иигэжэ манай бишыхан Ага нютагые нэрлээ ха юм даа, — гээд Ким энеэнэ.

Нютагайнгаа хүнүүдээр энэ мэтээр нилээд удаан шалаагаа гаратараа хөөрэлдэбэ.

Айлшадай гараһанай һүүлээр үглөөдэр нютагайнгаа клубай сценэ дээрэһээ ямар дуунуудые дуулаха тухайгаа Ким бодожо үзэбэ.

Тэрэнэй репертуар угаа баян.

Бородинай «Игорь тайжада» хаан Галицкиин парти, Глинкын, Чайковскиин, Рахманиновай, Мусоргскиин мүнхэ зохёолнууд, мүн Россиниин «Севильскэ цирюльнигтэ» Дон Базилиогой ари, Моцартын «Дон Жуанда» Лепореллын ари, Вердиин «Дон Карлоста» Филиппэй ари, Гуногой «Фаустда» Мефистофелиин суута ари. Эдэ зохёолнууд сооһоо алиниинь шалтэйб? Али Буряадай композиторнууд Б. Ямпиловай «Гэрэл» гэжэ оперо сооһоо Намжилай гү, али Д. Аюшеевэй «Анда нүхэд» сооһоо Дубовай ари дуулалтай гү? «Энхэ Булад баатар» сооһоо Буумал хаанай аришье дуулахада болохо.

Буряадай композиторнуудай зохёоһон дуунууд Кимэй репертуарые шэмэглэдэг. С. Манжигеевэй «Яаралтай харгы», Б. Ямпиловай «Ленинград», Ж. Батуевай «Баян колхоз», Б. Балдаковой «Инагтаа», Ч. Павловай «Адуушанай дуун» гэхэ мэтэ. Тоолохо болоо һаа, Кимэй мэдэхэгүй дуунууд гэжэ хомор юм.

1969—1971 онуудта эрхим һайн концертнэ программатай байһанайнгаа түлөө Ким Иванович Базарсадаев РСФСР-эй Глинкын нэрэмжэтэ Гүрэнэй шанда дэбжүүлэгдээ гэжэ дуулахадаа, бүхы сэдьхэлһээ омогорхон баясажа, иимэ хүндэтэй хайра шагналда хүртэхэл байха гэжэ найданабди.

Вл. ЛУБСАНОВ.
Д. САМБАЦЫРЕНОВ.

...ТС ...АРИГ-...АНА

...дай барилгын управ... коммунист Александр ...вич Зубковой хүтэлбэ... КПСС-эй XXIV съездын ...нэтэ комплексно бригада ...ликынгаа нийслэл хо... Октябрьска районд бод... байһан телефоной ...тическа шэнэ станциин ... номертой түрүүшын ...нэй барилга дээрэ хүдэл... АТС 10000 номертой ... юм.

...агай энэ бригадада 57 ...аллана. Союзна респуб...уудай бата нэгэдэлэй ...эдэ зорюулагдаһан ... вахтада жагсаһан тус ... байшангай һуури та... эхилээд, барилгын ...гада үгтэтэр бүхы хү... дүүргэнэ. А. Г. Зубко...дааг бригадын гэшүүн ... СССР-эй байгуулагда... 50 жэлэй алдарта ойн ...ые ажалай бэлэгүүдээр ... оролдон, эршэтэйгээр ...на. «Ажалай вахтын ...тэ нэгэшье минута са... талаар гээхэгүй!» гэ... доро тэдэнэр хүдэлнэ. ... бригадын үнинэй хүдэлмэришэн Василий Яковлевич Бутаков республикынгаа барилга дээрэ 16-дахи жэлээ ажаллана. Тэрэ модошо дарханай мэргэжэлтэй юм. Нооһо угаалгын фабрикын, «Теплоприбор» заводой, кондитерска фабрикын, мелькомбинадай үйлэдбэриин объектнүүдэй барилга дээрэ хүдэлөө. Өөрөө эрхимээр ажаллаха зуураа, дүй дүршэлөө залуушуулда дуратайгаар дамжуулан үгэдэг. Гагнуурша Петр Николаевич Красиков даажа абаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг. Тэрэ энэ бригадада модошо дарханаар хүдэлөө. П. Н. Красиков ажаллажа ябаад, электро-гагнууршанай курса дүүргээ. Иигэжэ энэ бригада өөрын гагнууршантай болоһон юм.

— Бригадымнай гэшүүд бултадаа тооной ажалдаа амжалта туйлаха гэжэ оролдоно. Тиимэһээ участогай барилгын бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа, түрүү һуури нэгэнтэ бэшэ эзэлдэг байнабди. Түсэб даабаряа хододоо 120 процент дүүргэдэгбди. Леонид Григорьевич Жаков, Дорофей Перфильевич Русин, Семен Савельевич Иванов гэгшэд зарим һарануудта халаанайнгаа даабари 150 процентдэ хүргэдэг байна, — гэжэ бригадир А. Г. Зубков хөөрэнэ.

М. СУТУРИН.

СТУДЕНТНЭР БОЛОБО

Институтда орохо шалгалта амжалтатайгаар тушаахадаа, һаял һурагша, совхозой, завод, фабрикын хүдэлмэришэн ябаһан хүнүүд студент боложо, баясан омогорходог гээшэ ааб даа.

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр багшанарай институдай түүхэ болон хэлэ бэшэгэй факультедтэ орогшодой дүүрэн эрхэтэй студент болоһондо зорюулагдаһан баяр ёһололой үдэшэ үнгэргэгдөө. Буряадай түрүүшын эрдэмтэн Доржи Банзаровай хүшөөгэй дэргэдэ үнгэргэгдэһэн баяр баясхалангай митингээр энэ үдэшэ эхилээ. Эндэ 4-дэхи курсын студентнэр О. Серебренникова, С. Сорокисов, 3-дахи курсын студент Карнышев, институдай комсомолой комитедэй секретарь В. Пыкин гэгшэд үнэн зүрхэнһөө шэнэ студентнэрые амаршалаад, һайн һурахыень юрөөгөө. Иигэжэ түүхын, хэлэ бэшэгэй ерээдүйн 200-гаад багшанар студентнэрэй бүлэдэ нэмэбэ.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

БАГШАНАРАЙ ИНСТИТУДТА

Республикын дээдэ һургуулинуудта һуралсалай шэнэ жэлэй хэшээлнүүд эхилбэ. Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда энэ жэлдэ 598 басагад, хүбүүд шэнээр ороһон байна. Тэдэнэй олонхинь — хүдөөһөө ерэһэн, дунда һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр хоёр жэлэй туршада түрэл колхоздоо гү, али предприятидаа хүдэлжэ, ажалай намтартай болоһон залуушуул.

А. Мантаевай буулгаһан зураг дээрэ түүхын, хэлэ бэшэгэй факультедэй студентнэрэй хөөрэлдэжэ байхыень харанат. Зүүн гарһаа—мелькомбинадта хүдэлжэ байһанаа институтда ороһон комсомол басаган Т. Юникова, 3-дахи курсын студент, Ленинэй нэрэмжэтэ стипендиат А. Карнышев, Хориин «Шэнэ Үдэ» газетын корректор байһан Г. Соднопова, 3-дахи курсын студент, Д. Банзаровай нэрэмжэтэ стипендиат С. Гергешников, Совет Армиин албанһаа бусаһан Х. Тулунов гэгшэд.

ҺУУЛЭЙ ҺОНИН

ИРАН-БОЛГАРИИН ХЭЛСЭЭНДЭ ГАР ТАБИГДАА

ТЕГЕРАН. (ТАСС). Болгариин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. Тодоров Иранда айлшалалгаяа дүүргэбэ. Хоёр ороной хоорондохи экономическа ба техническэ харилсаа холбоо үргэдхэхэ хэлсээндэ гар табигдаа.

УРДА КОРЕЙН ДЕЛЕГАЦИ ПХЕНЬЯН ЕРЭБЭ

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Урда Корейн Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмүүдэй делегацинуудай хөөрэлдөөнэй гурбадахи турта хабаадалсахын тула Урда Корейн делегаци эндэ ерэбэ.

БОЛГАРИИН УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ ХОЛБООНОЙ СЪЕЗД

СОФИ. (ТАСС). Болгариин Уран зохёолшодой холбооной II съезд октябриин 23-да эндэ нээгдээ. 300 гаран делегат, харийн оронуудһаа, тэдэнэй тоодо Советскэ Союзһаа ерэһэн айлшад хүдэлмэридэнь хабаадалсана. БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков съездые нээлгэдэ хабаадалсаа.

АЙЛШАЛАЛГАЯА ДҮҮРГЭЭ

ГАВАНА. (ТАСС). БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Мако Даков түрүүтэй Болгариин правительственна делегаци Кубада айлшалалгаяа дүүргэбэ.

Экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооной талаар Кубын, Болгариин правительстванууд хоорондын комиссиин зургаадахи сессиин хүдэлмэридэ Болгариин делегаци хабаадалсаа.

Болгариин делегаци Кубын КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Премьер-Министр Фидель Кастро, Кубын КП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Республикын Президент Освальдо Дортикостой уулзажа хөөрэлдэбэ.

ДҮРБЭН ГҮРЭНЭЙ ЭЛШЭН САЙДУУДАЙ УУЛЗАЛГА

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). СССР-эй, США-гай, Франциин, Великобританиин элшэн сайдууд октябриин 23-да Хиналтын соведэй байһан байшан соо уулзажа, бултыень һонирхуулдаг асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэлбэ.

КИССИНДЖЕР САЙГОНҺОО МОРДОБО

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сайгоной хархис засагай зонхилогшодтой табан үдэрэй туршада хөөрэлдөө хэһэнэйнгээ һүүлээр национальна аюулгүйн Соведэй талаар США-гай президентын туһалагша Генри Киссинджер октябриин 23-да Сайгонһоо мордобо.

ПАРТИИН ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). Партиин баримталжа байгаа политикын зүб байһаниинь Баруун Берлинэй СЕПГ-гэй III съездын гол шухала үрэ дүн болоно гэжэ Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин түрүүлэгшэ Г. Данелиус. хэблэлэй түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Европын түб хубида эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахын түлөө, Баруун Берлинэй ба ГДР-эй хоорондо хүршэ ёһоной харилсаа тогтоохын түлөө тэмсэл шангадхаха шэнэ зорилгонуудые бэелүүлхээр хараалаабди.

ХҮРШЭ ҺУУХЫН, ХАРИЛСАН АЖАЛЛАХЫН ТУЛАДА

РИМ. (ТАСС). Италиин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Дж. Андреоттиин албанай хэрэгээр СССР-тэ аяншалжа ошоһонтой дашарамдуулан, политическэ, экономическа, ссёлой ба бусад һалбаринуудта совет-итальян харилсаа хүгжөөхэ материалнуудые Италиин хэблэл үргэнөөр тунхаглана.

Энэ харилсаан бүри олон түхэл шэнжэтэй боложо байна. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Советскэ Союзай недели» — Неапольда, совет кинофильмнүүдэй недели Сорренто хотодо үнгэргэгдөө.

СССР ба Италиин хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа харилсаанай талаар горитой амжалтанууд туйлагдаа. Һүүлэй табан жэлэй турша соо хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаан хоёр дахин үргэдэһэн байна. Советскэ Союзай ба Италиин хоорондын худалдаа наймаанай, тоосооной үндэһэн болохо хэлсээн 1970 ондо баталагдаа һэн. Советскэ Союзай Тольятти хотодо автомобилиин завод бүтээхэ тухай «Фиат» гэдэг концернтэй, Советскэ Союзай байгаалиин газые Италида худалдаха тухай «Эни» гэжэ гүрэнэй компанитай баталһан хэлсээнүүд энээндэ хабаатай.

...ХЭЭ ПРОЕКТ

...ые зүбшэлөөбди гэжэ ... хүсэлэнтэй байнаб. Ар... манда гараагүй. Энэ ... шиидхэгдэхэ ёһотой ... асуудалнууд шиидхэгдээ ...

...иян Николаев замбуу... туршалгын амжалта... олохон ушарта дулды... шухалын шухала асуу... нэгэн дээрэ: «Союз... «Аполлоной» экипаж... хоорондын «хэлэнэй ... бэрхэшээлые» зайсуул... дээрэ тогтон ха... Стаффорд...

...навтнуудай ниидэжэ ... хүдэлмэрилхэ, харил... арга боломжо хүнгэдхэ... ула шухала бүхы юумэ... эрдэмтэд, мэргэжэлтэ... нь элитэ. Туршалгын ... шатануудта: ниидэн ..., замбуулин соо онго... дай бэдэрэлсэхэ ба ойр... үедөө, залгалдан хол..., хамтадаа ниидэхэ, ...лан һалаха ба бэе ... холодохо үедөө эки...удай хүдэлмэрилхэ тү...түнһээ бэлдэхэ гэжэ ...гдээ. Гэхэ зуура энэ...аланүүдые һайтар шүдалалгаһаа зайсаха гэһэн удхатай бэшэ. Хоёр хэлэн дээрэ һаадгүй хэлэжэ шадаха хүнүүд совет космонавтнуудайшье, американ астронавтнуудайшье дунда мүнөө үгы. Теэд англи, ород хэлэнүүдые нэтэрүүгээр шудалхабди гээд этигэнэб гэжэ Андриян Николаев онсолон тэмдэглэбэ. Замбуулинда туршалга хэхэ программа дотор хараалагдаһанай ёһоор, экипажнуудай дадал дүршэл олохо хамтын ябуулганууд энэ хэрэгтэ ехээр туһалха байха гэжэ Андриян Николаев ажаглан тэмдэглээ.

Эрдэмтэдэй, журналистнуудай уулзалгын үеэр гараһан хэдэ хэдэн асуудалнууд Москвадахи зүблөөндэ хабаадагша совет, американ делегацинуудай толгойлогшонорто зорюулагдаа.

Профессор К. Д. Бушуев тэдэ асуудалнуудта харюусахадаа иигэжэ хэлэбэ:

— Бэлэн байһан «Союз», «Аполлон» онгосонуудые абаад, ямаршье хүсэлэлгэ гаргангүй залгалдуулан ниидхүүлжэ шадагдаха гээд ойлгожо болохогүй. Эдэ онгосонууд ондо ондоо оронуудта ухаалан бүтээгдэһэн байна. Тиимэһээ бүридэл, байгууламжа ба борт дээрэхи түхеэрэлгэнүүдынь горитой илгаануудтай. Советскэ Союзай, мүн Холбоото Штадуудай мэргэжэлтэд тэдэ онгосонуудые ухаалан бүтээхэдээ, тус аппарадуудые замбуулинда залгалдуулхабди гэжэ мэдээгүй байгаа бшуу. Тиимэһээ хоёр онгосые замбуулинда залгалдахаар тааруулхын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоно.

СССР-тэ, США-да сугларһан дүй дүршэлые хараада абажа, залгалдалгын түсхай аппарат бүтээхэ ба туршаха шухала байна. Тиимэ аппарадай хэдэ хэдэн үндэһэн илгаануудтай байхань дамжаггүй.

Залгалдаха түхеэрэлгэ хадаа замбуулинай дайда худар гарангүйгөөр, хоорондын хүнды соогуур онгосоһоо онгосодо экипажнуудай дамжан орохо арга олгохо болоно. «Аполлон» соохи искусственна агаар холисогүй кислородһоо бүридэнэ. Тиимэһээ американ онгосо доторхи дараса багашаг, ртутна столбын 300 миллиметр хэмжээтэй. Харин «Союз» соо азодой ба кислородой холисо хэрэглэгдэнэ. Тиимэһээ барометрэй дараса, үнэндөө, агаарай-газарай-далай дээрэхи дарасатай тэн—750—800 миллиметр болоно.

Ганса энээнһээшье харахада, хоёр онгосын агаарые «тааралдуулха» зорилгын орёо байһаниинь элирнэ. Забһарай таһалга бии болгохо, тэрэнэй туһаламжаар хэдэ хэдэн шухала зорилгонуудые, тэрэ тоодо агаарай «тааралдал» хангаха шухала гэжэ мэдэрэгдээ. Совет мэргэжэлтэд американ мэргэжэлтэдтэй сугтаа хэдэн вариантнуудые хаража үзэһэн, ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Иимэ асуудал эсэслэн шиидхэхээр ойртожо байнхайбди. Тон тааруу вариант олохол байхабди гээд тоолоноб гэжэ К. Д. Бушуев мэдүүлбэ.

«Аполлонтой» залгалдажа, хамтадаа ниидэжэ амжахын тула совет замбуулинай онгосодо хэдэ хэдэн хубилалтануудай хэгдэхэ байһан тушаа саашадаа тогтон тэмдэглээ.

Ойртолсолгын аппаратуратай холбоотой хэдэн тодорхойлолгонуудые хэхэ, зүг шэг тодорхойлхо дохёогой түсхай гэрэлнүүдые, халхеэ холбооной аппаратура, антенныи түхеэрэлгэнүүдые тодхохо, борт дээрэхи түхеэрэлгэнүүдые, залгалдуулха хэрэгсэлнүүдые зарим тэды хубилгаха ушартай бологдохо.

«Хоёр онгосын космонавтнууд бултадаа айлшалалсажа шадаха гү?» гэһэн асуудал журналистнуудые һонирхуулба. Профессор К. Д. Бушуев энэ асуудалда харюусан, иигэжэ тэмдэглээ: онгосонуудтаа харилсан оролсохо программа мэргэжэлтэдээр даб дээрэ зүбшэлэгдэнхэй, тиигэбэшье удаадахи уулзалгын үедэ эсэслэн хараалагдаха, баталагдаха байха. Хоёр онгосын экипажнуудай «Союздашье», «Аполлондошье орожо үзэхэ арга олгохо туршалга хэгдэхээр хараалагданхай. Энэ ниидэлгые хоёр онгосын бүхы космонавтнуудай хүршэ онгосодоо орожо шадахаар эмхидхэхэ гэжэ оролдонобди,—гэбэ.

Американ делегациин толгойлогшо, доктор Глинн Ланни совет эрдэмтын харюу дээрэ хэдэн нэмэлтэ оруулаа.

— Совет, американ замбуулинай онгосонуудта хэгдэхэ ёһотой хубилалтанууд тухай профессор К. Д. Бушуев яһала тодорхойгоор хэлээ гээд һананаб. «Союз—Аполлоной» проектые хамтааран зохёохо хүдэлмэри ямар байхаб гэжэ гол түлэб ойлголсогдоо гээд мэдээсэхэ байнаб.

Ерэхэ жэлэй тэн багһаа эхилээд, удаадахи арбан хоёр һарын турша соо даб дээрэхи туршалга, дадхаалгануудые хэхээр багсаанабди. Тиигэһэнэй удаа ниидэлгын үедэ хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэ бүтээжэ захалхабди.

Хамтын ниидэлгэ хэхэ программа тэрэ үеэр тодорхойлон хараалагдаха. Тиин 1975 ондо техникэшье, экипажнуудшье, ниидэлгэ хангаха ба залан хүтэлхэ газар дээрэхи албануудшье бүхы дээрээ бэлэн болохо байха.

«Союз — Аполлон» гэжэ проект бэелүүлэгдэхэдээ, жолоодогдохо замбуулинай ниидэлгэнүүдэй хүгжэлтэдэ ямараар нүлөөлхэб гэһэн асуудал хэблэлэй түлөөлэгшэдые һонирхуулаа.

Энэ асуудалда академик Б. Н. Петров харюусаба.

Замбуулин худар Советскэ Союзһаа, мүн США-һаа дэгдээгдэхэ онгосонуудай ойртолсолго ба залгалдалга хангаха хамтын хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ гэжэ правительствануудай хоорондын хэлсээгээр хараалагдаһаниинь элитэ.

Тиимэ техническэ хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэ, тэдээгээр замбуулинай онгосонуудые зэбсэглэлгэ элдэб ушаралнуудта хэрэгтэй болоход магад туһаламжа экипажнуудта хангаха гэһэн энэрхы зорилготой. Замбуулиндахи тэрэ корабльда дүтүүр ниидэжэ ябаһан нүгөөдэ онгосонь иимэ туһаламжа үзүүлхэ байна бшуу. Тиимэ болохолоороо, туршалга хэхэ ниидэлгэ хадаа совет ба американ замбуулинай онгосонуудые залгалдуулхаһаа бүри үргэн, бүри орёо зорилго табина. Жолоодогдон ниидэхэ онгосонуудай ямар оронуудта хабаатай байһанһаань дулдыдангүй, замбуулин худар хүниие ниидхүүлхын тулада хэрэгтэй болохо шухала шиидхэбэринууд олдохо.

Тэрээнһээ гадна, тиимэ хэрэгсэлнүүд бүтээгдээд байхадаа, замбуулин дотор хамтын туршалгануудые хэхэ арга боломжо олгохо байха,—гэжэ академик Б. Н. Петров мэдүүлбэ.

Д. ДМИТРИЕВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

СОЁЛОЙ БА ТҮҮХЫН ПАМЯТНИГУУДЫЕ ГАМНАЯ

СССР-эй культурын министерствын коллеги, мүн СССР-эй Наукануудай академиин президиум «СССР-эй соёлой ба түүхын памятнигуудые бүридхэһэн данса бэлдэхэ тухай» тогтоол гаргаа.

Энэ тогтоол бэелүүлэн, Данса бэлдэхэ ажал эмхидхэхын тула методикын түбүүд байгуулагданхай.

Археологиин памятнигуудаар — СССР-эй Наукануудай академиин археологиин институдай бүлэг; түүхын памятнигуудаар — СССР-эй Наукануудай академиин СССР-эй түүхын институдай СССР-эй соёлой ба түүхын памятнигуудые бүридхэн дансалха комисси; архитектурын ба искусствын памятнигуудаар СССР-эй культурын министерствын искусствын түүхын институдай СССР-эй уран һайханай памятнигуудые бүридхэхэ сектор; соёлой ажал ябуулагшадай амидаралтай холбоотой дурасхаалта памятнигуудаар РСФСР-эй культурын министерствын соёлой институдай памятнигууд болон эрдэмэй документаци бүридхэхэ сектор.

Эдэ түбүүд методикын асуудалнуудые шэнжэлхынгээ хажуугаар, РСФСР-эй соёлой ба түүхын памятнигуудые бүридхэһэн Данса бэлдэхэ эрдэмэй эмхидхэлгын ажал ябуулха, РСФСР-эй область, хизаар, автономно республикануудаар ботинуудые редактировалха юм.

Энэ Данса манай орондо байгаа соёлой ба түүхын бүхы памятнигууд тухай шухала мэдээнүүдые харуулһан эгээл томо эрдэмэй шэнжэлэлгын ном боложо, Советскэ Союзай арадуудай соёлой, түүхын хүгжэлтые тон һайнаар харуулха ха юм.

Манай арадай соёлой, түүхын, хубисхалай, архитектурын, археологиин памятнигуудые хамгаалха, тэдэниие шэнжэлхэ хэрэгтэ энэ Данса нилээд ехэ туһа болохо, мүн памятнигуудай географическа атлас бэлдэхэ арга боломжо олгохо.

Данса болбол гүрэнэй хамгаалга доро байһан гү, али байха ёһотой соёлой ба түүхын памятнигуудые бүридхэһэн гүрэн түрын тусхай документ болохо юм.

Энэ данса туризм аяншалалга, тэрэ тоодо уласхоорондын туризм эмхидхэлгэдэ эрдэмэй һуури боложо үгэхэ.

Соёлой ба түүхын памятнигууд обществын хүгжэлтын шата бүхэниие харуулдаг. Иимэ ушарһаа памятнигуудай Данса обществын хүгжэлтые шэнжэлэлгэдэ ехэхэн туһа үзүүлхэ.

Мүн Данса соо бүридхэгдэһэн памятнигууд хүнүүдэй хоорондын холбоо барисаа бэхижүүлхэ, интернациональна удха шанартай.

Данса бэлдэхэдээ бүхы памятнигуудые шанар шэнжээрнь археологиин, түүхын, архитектурын, искусствын бүлэгүүд болгожо хубаагданхай.

Зүгөөр соёлой ба түүхын зарим памятнигууд дээрэ дурсагдаһан бүлэгүүдэй али алинайншье шанар шэнжэтэй байха юм. Жэшээнь, Ленинградтахи Смольный архитектурыншье, түүхыншье удха шанартай ха юм. Мүн Ленинградтахи суута каналнууд түүхын, техникын, архитектурын памятнигууд болоно.

В. И. Ленинэй ажабайдалтай, ажаябуулгатай холбоотой дурасхаалта газарнууд, революционно хүдэлөөнэй, Совет засаг тогтоолгын, социализм байгуулгын түүхэтэй холбоотай памятнигууд бидэндэ, совет хүнүүдтэ, ехэл удха шанартай юм.

Бүхы памятнигууд али алишье талаһаань сэгнэгдэжэ, гурбан категоридо хубаагдаха:

1. Бүхэсоюзна удха шанартай памятнигууд ССР Союзай масштаб соо,

2. Республиканска удха шанартай памятнигууд (РСФСР болон союзна республикануудай масштаб соо).

3. Нютагай удха шанартай памятнигууд (автономно республика, область, хизаарай масштаб соо).

Энэ гурбан категориин памятнигууд гүрэнэй хамгаалалта доро байха.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведэй, АССР-нүүдэй Министрнүүдэй Соведэй, областиин, хизаарай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй тогтоолтой зохилдуулан, памятнигууд эдэ гурбан категоринуудта хубаагдаха.

Манай Буряад орон соёлой, түүхын памятнигуудаар баян юм. Архитектурын ба археологиин хоёрдохи категориин 17 памятнигууд бии. Тэдэнэй тоодо Бабушкин хотодо табигданхай Иван Васильевич Бабушкинай памятник, Сүхэ-Баатар, Чойлбалсан хоёрой хүтэлбэри доро 1921 ондо үнгэргэгдэһэн МНРП-гэй 1-хи съездын болоһон Хяагта хотодо байдаг гэр, декабристнууд Н. А. Бестужев, К. П. Тофсоной Новоселенгинск һууриндa байдаг булаша, Улаан-Үдэ хотодо 1741 ондо баригдаһан Одигитриевский собор, 1681 ондо баригдаһан Сэлэнгын Троицко монастырь, Галуута-Нуур станцидахи Галуута нуурай дасан, Улаан-Үдэ хотоһоо 5 километр зайтай газарта, Ивалга голой адагта гүннүүдэй байрлаһан газар.

Гурбадахи категориин памятнигууд 506. Тэдэнэй тоодо 158 түүхын, 29 архитектурын, 257 археологическа памятнигууд, 62 дурасхаалта газарнууд.

Мүн II памятнигууд хоёрдохи категориин болгохоор зуршалагдаад байна.

Баһа олон ондоо памятнигууд шэнжэлэгдэжэ байна. Тэдэнэй дундаһаа зарим тэдынь али нэгэн категоридо оруулагдажа магадгүй!

Манай республика дотор нэгэдэхи категориин памятнигууд үгы. Гэбэшье һүүлэй жэлнүүдтэ бүтээгдэжэ байгаа монументальна искусствын обьектнүүд Бүхэсоюзна категоридо орожо болохо юм.

Энэ Данса соо памятнигууд нютаг оронойнь байдалаар бүридхэгдэхэ.

Автономно республика, область хизаар бүхэндэ нэгэ гү, али хоёр боти үгтэхэ юм. Боти бүхэн хэблэлэй гушан хуудаһан байхаар хараалагдана. Формадынь 21х26,5 см. Боти бүхэн соо АССР, область, хизаар тухай оролто, памятнигууд тухай статья, памятнигуудай хаана байһыень харуулһан карта ба хабсаргалта байха.

Оролтонь республика, область, хизаарые бүхы дээрэнь зураглаһан, тэндэ байгаа памятнигуудай түүхын, эрдэмэй, уран һайханай удха шанар тухай байха.

Памятнигууд тухай статьядань памятник бүхэнэй нэрэ, хэзээ бүтээгдэһыень, хаана байдагыень, ямар дүрсэтэйень харуулһан байха. Мүн баһа фотографинь байха.

Хабсаргалта соонь АССР-эй областиин хуряангы библиографи гэхэ мэтэ байха.

Соёлой ба түүхын памятнигуудые хамгаалалга болбол ехэл шухала хэрэг гээшэ. Памятнигуудые бүридхэлгөөр нэн түрүүн юу хэхэ ёһотойб гэбэл республика, область, хизаарта гүрэнэй хамгаалалта доро байһан памятнигуудай тоо шалган харалга болоно. Бүхы памятнигуудые Дансада оруулхын тула тэдэниие, архивна болон уран зохёолой материалнуудые шэнжэн элирүүлхэ, байра дээрэнь ошожо али бүхы талаһаань шэнжэн үзэхэ, һүүлээрнь тодорхой баримта үгэхэ хэрэгтэй.

АССР-нүүдэй соёлой Министерственүүд, областиин, хизаарай соёлой управленинүүд памятнигуудай паспортнуудые баталан абаха, тоонь бүридхэхэ юм. Энэ ажалдань тэдэндэ соёлой ба түүхын памятнигуудые хамгаалха Бүхэроссин обществын АССР, область, хизаарай таһагууд туһалха зэргэтэй.

Бүридхэлдэ абтаһан памятник бүхэн өөрын паспорттай байха. Энэнь дансада оруулагдаха шухала документ болохо. Паспортын хажууда 18Х24 хэмжээнэй нэгэ гү, али хэдэн шэрхэг фотографи байха ёһотой.

СССР-эй соёлой ба түүхын памятнигуудые бүридхэһэн данса зохёолго болбол манай ороной олон тоото памятнигуудые найдамтайгаар хамгаалан, бүрин шэнжэхэ гэһэн эрдэмэй олониитын шухала арга ябуулга болоно.

А. ШОДОНОВ,
Соёлой ба түүхын памятнигуудые хамгаалха Бүхэроссин бүлгэмэй республиканска таһагай консультант.

Спортын һонин

ФУТБОЛ. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадaнай ээлжээтэ уулзалгын болоходо Ворошиловградай «Заря» команда «Днепр» командын футболистнуудые 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, оронойнгоо футболистнуудай дунда болзорһоо урид алтан медальда хүртэхэ болобо. Юуб гэхэдэ, «Заря» команда дүн хамтадань 37 очкотой боложо, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлбэ ха юм. Хоёрдохи һуурида гараһан ЦСКА-гай футболистнууд 33 очкотой. Тиихэдэ «Арарат», «Днепр» команданууд 30—30 очкотой. Ороной түрүү һуури эзэлхэ наадaнай дүүрэтэр «Заря» команда үшөө дүрбэн уулзалга үнгэргэхэ болоно. Харин нүгөөдүүлынь —ЦСКА-гай футболистнууд хоёр, «Арарат», «Днепр» команданууд гурбан наада үнгэргэхэ болоно. Иигээд ерэхэдээ «Заря» командын футболистнууд миин һуужа үгэхэгүй, эдэ наадануудайнгаа хахадыеншье шүүжэ гарахань ха юм.

ХОККЕЙ. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадaнда Москва хотын «Динамо», ЦСКА, «Спартак» команданууд түрүүшын уулзалгаһаа эрхим һайнаар наадажа, түрүү һуури буляалдажа ябана. Мүнөөдөө «Динамо» команда долоон уулзалгаһаа 12 очкотой түрүүлжэ ябана. Тиихэдэ зургаан наадaнай удаа ЦСКА—11, «Спартак» арбан очкотой, удаадахи һуури эзэлнэ. Москвагай «Динамо» команда Горький хотодо ошожо, «Торпедо» командын хоккеистнүүдтэй наадахадаа, талмайн эзэдые 5:1 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна.

САМБО. Красноярск хотодо самбо барилдаагаар ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн дүрбэн үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ 207 спортсмен хабаадалсаа. Командануудай дундаһаа Россин спортсменүүд эрхимлэбэ.

Суббото, амаралтын үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэһэн барилдаанда Ленинградай Владимир Кюлленен, Киевэй Сергей Мельниченко, Москвагай Кирилл Романовский, Свердловскын Александр Федоров, Киевэй Сергей Новиков гэгшэд чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

ШАТАР. Ородой эрхим шатаршан М. И. Чигориной дурасхаалда зорюулагдаһан уласхоорондын наймадахи наадан Кисловодск хотодо эхилбэ. Энэ мүрысөөндэ долоон ороной 16 гроссмейстернүүд, мастернууд хабаадалсана. Түрүүшын наадaнда Геллер Холмов, Аникаев — Суэтин, Комза (Чехословаки) — Унцикер (ФРГ), Лангевер (Нидерланды)—Хенинкс (ГДР) гэгшэд тэнсэһэн байна. Нежметдинов Якобсен гэгшые (Дани), Штейн Гургенидзе гэгшые шүүбэ.

БАДМИНТОН. «Крылья Советов» бүлгэмэй спортын ордондо Англи, Швеци, Совет ороной спортсменүүдэй дунда нүхэр ёһоной уулзалга үнгэргэгдэбэ. СССР-эй суглуулагдамал команда Швецийн спортсменүүдтэй наадахадаа 4:4 гэһэн тоотойгоор тэнсэһэн байна.

(ТАСС).

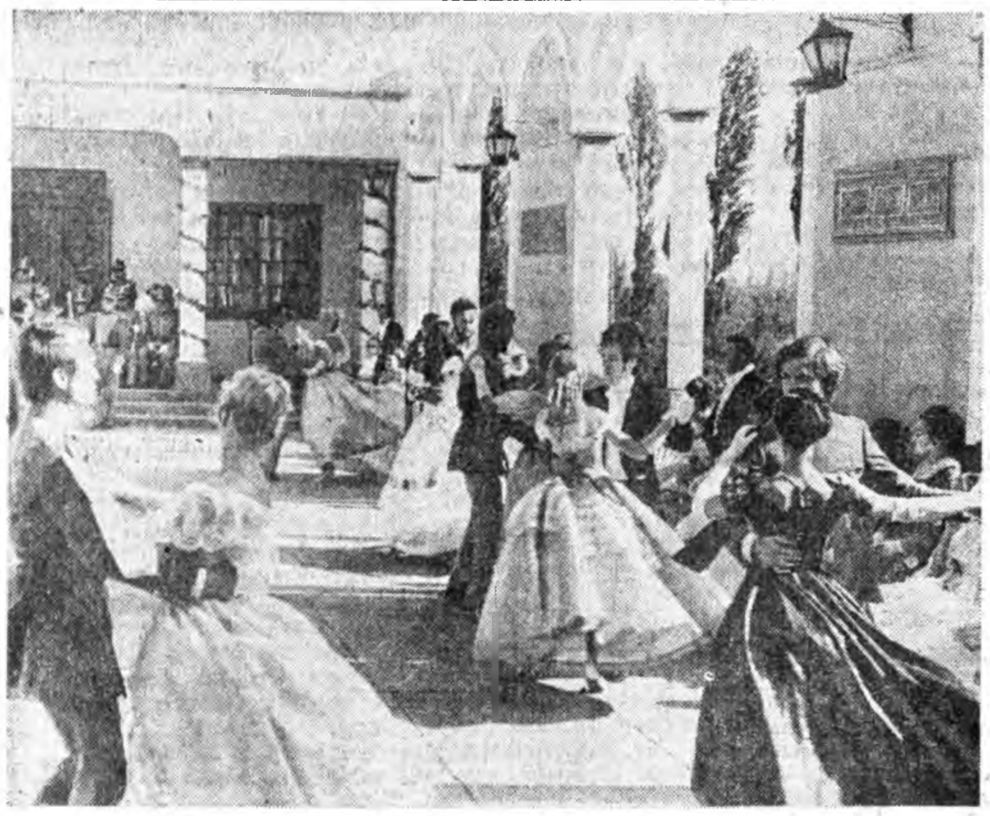

ШЭНЭ ФИЛЬМ БУУЛГАГДАНА

«Ленфильм» киностудиин творческо бүлэг Томас Майн Ридэй «Всадник без головы» гэһэн зохёолоор иимэ нэрэтэй шэнэ фильм Крымдэ буулгажа байна. Л. Савельева, О. Видов, Э. Нуньес, Э. Санти-Эстебен, Р. Диас, А. Годинес болон бусад совет, кубин артистнар фильмдэ хабаадана. Фильмые режиссёр В. Вайншток, оператор К. Рыжов гэгшэд буулгана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фильмһээ хэһэг.

ТАСС-ай фотохронико.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

СОФИ

БҮХЫ ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭЙ ҺАЙНДЭР

ТАСС

Агуухэ Октябриин социалис революциин 55 жэлэй ойн һайндэр дүтэлжэ байна. Энэмнай гансал совет хүнүүдэй бэшэ, мүн бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй һайндэр болоно гэжэ БКП-гэй ЦК-гай орган — «Работническо дело» газетэдэ толилогдоһон статья дотор тэмдэглэгдэнэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин сэсэн мэргэн ябуулгаһаа Болгариин Коммунис парти һургаал абадаг гэжэ газетэ бэшэнэ.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе совет арад энэ жэлэй декабрь һарада тэмдэглэхэеэ байна гэжэ статья дотор саашадаа хэлэгдэнэ. В. И. Ленинэй хүтэлбэреэр тогтоогдоһон, олон үндэһэ яһатантай Совет гүрэн социализм ба коммунизм байгуулхын түлөө, эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй шиидхэхы нүхэсэл, национальна бэеэ дааһан байдалай түлөө арадуудай тэмсэлэй түшэг тулгуури болонхой.

КАИР

ООН-ой шиидхэбэридэ зүриһэн ябуулга

ТАСС

Газетын сектортэхи араб шэнжые хубилгаха гэдэг политикаяа Израиль үргэлжэлүүлжэ байһаар.

«Хэрбээ США-гай зүгһөө экономическа, сэрэгэй туһаламжа, политическэ дэмжэлгэ абаагүй һаа, ООН-ой шиидхэбэри таһалдуулха гэжэ Израиль зүрхэсэхэгүй байгаа гээд«Аль-Ахбар» газетэ тэмдэглэнэ.

БРЮССЕЛЬ

Н. Чаушеску Бельгидэ

ТАСС

Румыниин Социалис Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ, РКП-гэй Генеральна секретарь Николае Чаушеску албанай хэрэгээр октябриин 24-дэ эндэ ерэбэ. Тэрэ гурбан үдэрэй турша соо эндэ аяншалха. Бельгиин король I Бодуэн аэропортдо Н. Чаушескуе угтаа.

ПАРИЖ

СЕПГ-гэй делегаци Парижда

ТАСС

Парижда ерэһэн СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн К. Хагер түрүүтэй Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин делегаци ФКП-гэй Генеральна секретариин орлогшо Ж. Марше түрүүтэй Францийн Коммунис партиин делегацитай уулзаба: «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, хани халуун, нүхэр ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ делегацинууд политическэ асуудалнуудые зүбшөө.

ВАШИНГТОН

Никсон Киссинджэртэй уулзаба

ТАСС

Табан үдэрэй турша соо Сайгоной захиргаантай хөөрэлдөөнүүдые хээд, Вашингтондоо бусажа ерэһэн, национальна аюулгүй байдал сахиха талаар туһалагша Г. Киссинджертэй президент Р. Никсон уулзаба.

Сайгондо болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ «зарим тэды дэбжэлтэ» туйлагдаа гээд Киссинджер бусажа ерэмсээрээ, корреспондентнүүдтэй уулзахадаа мэдүүлбэшье, хөөрэлдөөнүүдэй үедэ юун тухай зүбшэлһэнөө юушье дурдаагүй.

Буудалдаае зогсоохо тухай, Урда Вьетнамда холимог правительство байгуулха тухай асуудалнуудые Сайгондо зүбшэн хэлсээ гэжэ американ хэблэл бэшээ.

Сомалиин Демократическа Республика ажалшадайнгаа ажабайдалые һайжаруулха социально-экономическа хубилалтануудай үргэн программа бэелүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын ниислэл Могадишо хотодо ажаһуугшад правительствын программые дэмжэһэн демонстрацида гараад ябана.

АДН—ТАСС-ай фото.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Түбэй хада гүбээлиг газарта—Плейку, Контум хотонуудай хоорондо шэбээлһэн сайгон сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд шанга харюу сохилто хэнэ. Плейку хотоһоо баруун-урдуур байдаг Дыкко провинцида эшээлһэн дахуул армиин лагерие патриодууд артиллереэр, миномёдоор буудаба. Энэ райондо сайгон сэрэгүүд хэдэн бэхилэлгэнүүдээ орхижо зугадаха баатай болоһон байна гэжэ американ информационно агентственүүд тэмдэглэнэ.

Плейку, Контум хотонуудые холбодог стратегическэ шухала үүргэтэй арбан дүрбэдэхи харгы шадар шанга тулалдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Эндэхи патриодууд энэ харгы шадар эшээлһэн хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү шанга добтолго хэдэ дахин хэбэ. Танкнууд ба авиациин дэмжэлгэтэйгээр добтолго хэбэшье, сайгон сэрэгүүд сухариха баатай болоһон байна.

Биньдинь провинциин эрье шадарай нютагуудта эшээлһэн хархис хүсэнүүд ехэ гээлтэ хоролтодо ороһон байна.

Сайгон хото шадар болоһон байлдаануудай үедэ Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд сэрэгэй ябуулгануудаа амжалтатайгаар үргэлжүүлбэ. Анлок хото шадар илангаяа шанга тулалдаанууд болоно.

Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүдэй эдэбхитэй добтолгонуудые сухарюулхаар оролдон, Холбоото Штадуудай авиаци Урда Вьетнамай олохон районуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно. Октябриин 22-ой һүни Сайгон шадарай нютагуудые американ самолёдууд хархис муухайгаар бомбодожо, хэдэн зуугаад тонно бомбо хаяһан байна.

ЛОНДОН. (ТАСС). Түбэй хада гүбээлиг газарта, Контум, Плейку провинцинуудай түб хотонуудые холбодог харгы шадар Урда Вьетнамай патриотическа хүсэнүүдые ба сайгон сэрэгүүдэй хоорондо шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Дайсанай ехэ хүсэнэй добтолгонуудые Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд сухарюулһан байна. Эндэ болоһон тулалдаануудай үедэ дахуулнуудай армиин сэрэгшэд ехэ гээлтэ хоролтодо ороо.

Урда Вьетнамай газар нютагуудые американ авиаци зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно.

ХАНОЙ. (ТАСС). Октябрь һарада Куангчи провинцида болоһон байлдаануудай үеэр Урда Вьетнамай сүлөөлэлгын хүсэнүүд удаа дараалан амжалта илалта туйлажа, дайсанай олон солдадуудые хүлһөөнь буулгаһан байха юм. Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, октябриин 21-дэ Куангчи провинциин түб шадар болоһон байлдаануудай үедэ патриодууд дайсанай 150 гаран солдадые хүлһөөнь буулгаһан, 7 бронетранспортер, 3 танк һандааһан байна.

Октябрь һарын түрүүшын хахадта Түбэй Намбо провинцида болоһон байлдаануудта патриотическа хүсэнүүд дайсанай 3 мянга гаран солдат, офицерые хүлһөөнь буулгаа. Сүлөөлэлгын хүсэнүүд дайсанай 12 самолёт буудажа унагааһан, 43 бронетранспортёр, олон ехэ буу һандааһан байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Каосан Патет Лао агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, октябриин 19-дэ Урда Лаосой Сараван провинцидахи Баннгам райондо эшээлһэн дайсанай бэхилэлгэнүүдтэ Лаосой Арадай-сүлөөлэлгын армиин подразделенинүүд амжалтатайгаар добтолжо, ехэ гээлтэ хоролтодо оруулба. Энэ үдэр эндэ болоһон байлдаануудай үедэ дайсанай 400 тухай хүн хүлһөө буулгагдаһан байгаа.

ФРЕЙБУРГ

СВДП-гэй СЪЕЗД

ТАСС

Сүлөөтэ демократическа партиин (СВДП) ээлжээтэ, XXIII съезд эндэ нээгдэв. СДПГ-тэй хамта энэ парти ФРГ-гэй холимог правительствын бүридэлдэ ороно.

400 шахуу делегат, 500 айлшад гурбан үдэрэй турша соо үргэлжэлхэ съездын хүдэлмэридэ хабаадалсана. Ойрын жэлнүүдтэ партиин бэелүүлхэ зорилгонуудые зүбшэлөөд, СВДП-гэй хүтэлбэрилхы зургаануудые һунгаха. ФРГ-дэ болзорһоо урид болохо парламентын һунгалтада бэлэдхэл хэлгын оршон байдалда сүлөөтэ демократуудай съезд хүдэлмэреэ эхилбэ.

Съездын хүтэлбэрилхы органуудай һунгагдаһанай һүүлээр СВДП-гэй түрүүлэгшэ, гадаадын хэрэгүүдэй министр Вальтер Шеель «Либералнуудай бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн элидхэл хээ.

БУЭНОС-АЙРЕС

Вьетнамдахи ээрхэг түримхэй ябуулга болюулха

ТАСС

Аргентинын эб найрамдалай Соведэй ассамблейдэ хабаадаһан 250 гаран делегат Вьетнамда США-гай үйлэдэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгануудые болюулгахын түлөө тэмсэл улам шангадхаха уряатайгаар хандаһан байна. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй турша соо вьетнам арадта туһаламжа үзүүлхэ жасада Аргентинын арад зон 10 мянган доллар оруулаа гэжэ ассамблей дээрэ тэмдэглэгдээ.

Аюулгүйн ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөе ойрын сагта зарлаха тухай һанал бодолые ассамблейдэ хабаадагшад дэмжэһэн байна.

БРЮССЕЛЬ

НАТО-гой Соведэй шиидхэбэри

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөө зарлалгатай дашарамдуулан, олон талын хабаадалгатай, бэлэдхэлэй уулзалга ноябриин 22-то Финляндиин ниислэл хото — Хельсинкидэ үнгэргэлгые зүбшөөхэ гэһэн шиидхэбэри НАТО-гой соведэй заседани дээрэ абтаба.

ЭЛДЭБ ҺОНИН

БАЯН ОЛЗО

БЕЛГРАД. За...
хотын механик И. Фрис...
ян олзо барижархи...
ямар ехээр хүхеэ, ба...
гэжэ һананат! Хани ну...
тээ сугтаа час хахадай...
шада үсэд нэтэрүүгээр...
доһоной эсэстэ хоёр...
ута, 70 килограмм та...
холобордой загаһа эрье...
рэ гаргажархёо бшуу.

«ФИАДАЙ» ТАБАН ГЕКТАР ХУШААЛТ...

ВАРШАВА. Катови...
воеводствын Бельско-Б...
гэжэ городто Италиин «...
ат» гэдэг фирмын ли...
зеэр соморхон автомоб...
нууд 1974 онһоо бүтээг...
гагдажа захалхаар ха...
лагданхай юм. Гол кон...
рэй асари томо залые...
лоод байха хушалта т...
гектар талмайе эзэлнэ...
хушалтые газар дээрэ...
луулжа хабсаргаад, аша...
гэдэг абарга хүсэтэй кра...
өөдэнь үргэжэ, байра...
табиха гээд шиидхэгдэ...

(ТАСС)

ПХЕНЬЯН

ТПК-гай ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАС...

Корейн Ажалай парт...
ЦК-гай табадахи Пленум...
дэ нээгдэбэ КНДР-эй С...
циалис шэнэ конституц...
хай, 1973 ондо арадай а...
хые хүгжөөхэ түсэб ту...
партийна биледүүдые һ...
хэ талаар хүдэлмэри үн...
гэхэ тухай асуудалу...
Пленумэй зүбшэлхэ зүй...
оруулагдаа.

ТПК-гай ЦК-гай Ге...
ральна секретарь Ким...
Сен зүбшэлхэ зүйлэй н...
дэхи асуудалаар үгэ хэл...

Пленум хүдэлмэреэ ү...
гэлжэлүүлһээр.

СОФИ

Гэмтэд бэеэ тушаагаа

ТАСС

Турциин пассажир...
«Боинг-707» түхэлэй са...
лёдые эзэмдэжэ, тэрэние С...
фин аэропортдо буулга...
ень самолёдой экипаж...
баадхаһан буутай дүр...
хүн октябриин 23-най үд...
Болгариин засагаар...
бэеэ тушааба. НРБ-гэй п...
вительствын оролдолг...
уршаг түбэг зайсуулагда...
байгаа.

Болгариин засагаар...
ехэ анхарал оролдолго...
дуулаа гэжэ экипажай...
шүүд, пассажирнууд жур...
листнуудтай уулзахадаа...
дэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

БЭДЭРЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ТАС...

Аляскадахи Анкоридж...
то шадар үгы болошоһон...
молёдые бэдэрэлгэ хоёрдо...
неделиеэ хэгдэжэ ба...
США-гай конгрессэй ту...
лэгшэдэй палатада де...
ратическа слонхиие зо...
логшо Хейл Боггс, Аля...
штадһаа конгрессмен...
Бегич ба бусад хүнүүд...
самолёдто һуужа ябаа.

Граждан авиаци, СШ...
гай агаарай-сэрэгэй хүсэ...
дэй электронно тусхай...
хеэрэлгээр хангагдаһан...
шахуу самолёт бэдэрэл...
хабаадалсана.

Самолёдые олохын ту...
бүхы юумэ хэхэ гэһэн...
хиралта президент Р. Ни...
сон үгөө.

НЬЮ-ЙОРК

БАРИГДАЖА ТУШААГДАБ...

ТАС...

Президент Никсонэй...
дэ хорлолто хэхэ һэдэ...
гаргаба гэжэ һэжэгтэ оро...
19-тэй Дж. Фарелл Нью...
шель хотодо (Нью-Йо...
штат) баригдажа тушаа...
ба.

Мүнөө президент һун...
тын урда тээхи аянша...
Нью-Йорк штадай нюта...
даар хэжэ ябана.

Баригдажа тушаагда...
хүнэй автомашинын ба...
ник сооһоо таба һур...
буу олдоо ха. Президен...
алахаб гэжэ Фареллэй...
налта хэһэнэй һүүлээр...
дэгдээгүй хүнэй полиц...
хонходсходонь, тэдэнэр...
рижа тушааһан байна.

Редакторай орлогш...
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефон...

г. Улан-Удэ, ул. Л...
на 35. Телефоны: реда...
ра — 54-54, приёмна...
54-93, зам. редактора...
62-62, отв. секретар...
50-52, зам. ответ. сек...
ря — 66-76, отделы:...
тийной жизни — 60...
сельского хозяйства—64...
63-86, пропаганды и а...
ции — 56-23, промышле...
сти и строительства—61...
советского строительства...
быта — 69-58, культур...
школ — 60-21, писем и...
селькоров — 67-81, инф...
мации — 34-05, общест...
ная приёмная — 56-62,...
шинное бюро — 57-63,...
толаборатория — 33-61...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хүдөөгэй барилга» — түрүү бэшэг. «Мүрысөөнэй туужа бэшэг» — суглуулбари. «Захаамин хони үсхэбэрилгын аймаг болохо» — гэһэн С. Бухаевай статья. ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. Арадай хиналтын хуудаһан.

Гурбадахи хуудаһанда. «Номгохон далайн эрьедэ дайгаа дүүргээд ерээбди» — Н. Кузнецкиин статья. Социалис оронуудаар. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Г. Дмитриевагай «Зэргэдээ үлөөбди» гэһэн репортаж. «Гэдэргээ сухарихагүй, илаха» — С. Бутыринагай статья. АПН-эй материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА «ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

14.05 — «Эдиршүүлэй творчество» — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 14.35 — Шэнэ һонин. 14.45 — Футболоор Европын чемпионуудай кубок эзэлхын түлөө мүрысөөн. «Динамо» (К) — «Гурник» (Польшо) хоёрдохи тайм (буулгабари). 15.30 — «Олон миллион хүнүүдэй ленинскэ университет». «Ленинскэ һуралсал — ажал ябуулгын хүтэлбэри». КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдһаа репортаж. 16.00 —«Ород аялга» — концерт.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

16.20 — 16.30 — «Директорээр томилогдоо» гэһэн киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

16.30 — Спортын программа. 17.15 — «Советник Вацатко принимает меры» — Чехословакиин телевизионно уран һайханай фильм. (3-дахи, 4-дэхи сери).

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

19.00 — Телепанорама. 19.20 — «Аша туһатай уулзалгын клуб. 20.10 — «Сэлэнгэ» гэһэн телевизионно журнал (буряад хэлэн дээрэ).

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

21.10 — «Эбдэршэгүй хани нүхэсэл» Мордвагай АССР. 21.40 — Москвагай Гүрэнэй филармониин симфоническа оркестрэй концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА «ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

19.00 — «Время» — информационно программа. 19.30 — Үнгэтэ телевидени. «Дело Румянцева» — уран һайханай фильм.

● Типография управления по делам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04601. Заказ № 13...